

ONZE VOGELS

46e jaargang no. 8, 1985

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

use!

De /

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 50 07.
Geopend 08.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur.
's Zaterdags gesloten.

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), W. Beckman,
A. Dommerholt, J. Forsten, J.J. Krol, E.J. Lensink,
W.C. Oonk, Joh. M. van Pelt, A.F. Smit, H.J. Veerkamp
en E.M. Wessels.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.

Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.

Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.

2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalftsen, telefoon (05293) 12 57.

Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouwseweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: L. Poppema, Zuiderweg 93,
9744 AA Groningen, telefoon (050) 56 51 75.

District Friesland: H. Suichies, Ruusbroeckstraat 28,
8913 HN Leeuwarden, telefoon (058) 15 16 92.

District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7885 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.

District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 1 30 06.

District Gelderland: P. Vierhuis, Veldkersmeene 22,
3844 RB Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.

District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 7 26 08.

District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.

District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.

District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4,
4561 WN Hulst, telefoon (01140) 1 38 16.

District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 31 17.

District Oost Noord-Brabant: A.H. Meesterburrie,
Verdilaan 21, 5707 RG Helmond, telefoon (04920) 26609.

District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:

Tj. Boersma, Verzetstraat 13, 8923 CP Leeuwarden,
telefoon (058) 66 60 37.

Tropen, parkieten etc.:

P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest,
telefoon (02155) 1 53 01.

Zangkanaries:

W.J. Vermeij, Leppa 36, 9204 JE Drachten,
telefoon (05120) 1 72 42.

ONZE

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 600,-, bij v
postrekening nr. 000-
postcheck te Brussel.

Overige landen: Hfl. 4
internationale postw.
Indien men het maan
wordt een extra tarie
Alle tarieven gelden

SPECIAALCLUBS

Het lidmaatschap van
den aan hen die reek
verdere inlichtingen
men zich uitsluitend t

Europese vogels en l
L.J.E. Reintjens, Keul
6372 KD Schaesberg
Contributie f 25,- pe

Gras- en Grote park
H.J. van Doorne, Be
3201 GA Spijkenisse
Entree f 5,-

Insecten- en vruchte
A.P. Wessels, Postb
3000 BN Rotterdam,
Contributie f 25,- p

Japanse meeuwen
A.J. Boet, Cypergras
3068 CA Rotterdam,
Contributie f 17,50 p

Vorm- en Postuurka
G.J.S. Nijhuis, Wilde
7555 DS Hengelo, te
Contributie f 25,- p

Zebravinken
D.J. Elzinga, Zuider
9744 AA Groningen
Contributie f 25,- p

ABONNEMENTEN

Losse abonnement
kalenderjaar. Over
1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonner
OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang
worden nagezonden en vervolgens elke maand tot e
met december.

VOGELS

ISSN 0030-3224

ND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 50.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven
Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeeltes daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties – ook die van leden en abonnees – met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de NBvV. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', van zuivere particuliere aard zie onder 'Vraag en Aanbod'.

VRAGEN OVER?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

HARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 2322 LK Leiden.

KLEURKANARIES aan: J.A. Barsch, Binnenhof 26, 6535 TN Nijmegen.

VORM- EN POSTUURKANARIES aan: H.K. v.d. Wal, Mozartstraat 4, 8916 HC Leeuwarden.

EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN

AGAPORNIDEN aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.

ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN BASTAARDEN aan: G. Horst, Goudvinkhaag 14, 3993 BE Houten.

TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: M. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.

VRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: E.M. Wessels, Ravenhorst 28a, 3085 ZV Rotterdam.

GRASPARKIETEN aan: S. Harkema, Prov. weg 29a, 9677 PA Heiligerlee.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourport, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer V-280824.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 23 september 1985.

IN DIT NUMMER

	pag.
Irena puella	340
Dorn- of Sydneyastrilde	341
De Valkparkiet (Slot)	342
Ontwikkeling van de vogels in de tijd	349
De volière van de maand	352
Goudgarantie?	353
Kleurkanaries shown en fraude's	355
Zebra vinken in 50 kleurslagen, Oranjeborst Phaeo	356
Aziatische Mierenspecht	357
Kruis of munt?	358
Kalender 85, Toko Toekan	359
Pica Pica	360
De Albino Grasparkiet	362
Bobbel 8	363
Kortvleugelwever	364
Mijn kweek met de Chinese dwergkwartel mutant	364
Het ontstaan van de blauwe kleur bij de Catharinaparkiet	365
Wat lezers schrijven	366
De Japanse Meeuw	366
Veelkleuren papegaaiamadine	368
Roodrugman als opvoeder	369
Red masked conure	371
Korte berichten	373
Wat lezers schrijven	373
Oproep	375
Gladiool	375
Vraag en Aanbod	376
Gewone waterranonkel	377

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Orni-Mondo, Blankestijn's Pet Farm B.V.,	
W. Rouppe van der Voort, GEHU, G.J. van Gelder b.v.	348
Wolro	354
W. Rouppe van der Voort, Stt, Rotol Holland b.v.	370
Boskoopse vogelmarkt, De Zwolse vogelmarkt, Vogelmarkt G.J. van Norden, Grootste Vogelmarkt van Europa Meppel	374
Fauna	375
404	376
Holland Diervoeders b.v.	377
Fauna	378
Vogel '86	379
Tovo, Van Keulen	380
CéDé	381
Vogel '86	382
Fauna, Animal	383
Witte molen	384

Foto voorplaat: Irena builbuul

Foto: C. Scholtz/Munsterman

Ontwerp en druk: Steens Schiedam b.v.

Postbus 59, 3100 AB Schiedam - Telefoon (010) 62 29 22.

De /
Teikt: D. Bijlsma Foto: C. Scholts/Munsterman

Irena puella

De Irena buulbuuls zijn bewoners van de uitgestrekte groene bergwouden van Zuidoost Azië, terwijl ze ook voorkomen op een aantal Indonesische eilanden. Men onderscheidt vijf ondersoorten welke slechts weinig in formaat en kleurtekening van elkaar verschillen. Deze Fairy Bluebirds, zoals ze ook wel genoemd worden, zijn wat groter dan de welbekende spreeuwen met een blauwzwarte kleurverdeling. De brede kruinband is prachtig kobaltblauw die zich verder uitstrekt over hals en rug alsmede de boven- en onderstaartdekveren. De rest van de bevedering is fraai glanzend zwart, ogen helderrood met zwarte pupillen. Het vrouwtje is minder sprekend van kleur en moet zich tevreden stellen met een dof blauwachtig groen bewaasd verenpakje.

In de vrije natuur broeden ze in de donkere van het oerwoud waar ze het vrij iele komvormige nestje bouwen in de ondergroei, struikgewas of kleine boompjes. De broedperiode is van maart tot mei. Een legsel bestaat uit twee eieren die vaal grijs van kleur zijn met paarse vlekjes.

Bij mij in de volière, groot 6x2x3 meter, die verwarmd is en begroeid met planten, werd gebroed in een boomstronk die aan de muur was bevestigd. Ik had daarin van gedroogd gras een komvormig nestje aangebracht. Na ongeveer een maand of twee kregen de vogels daar interesse in en bouwden dat voor gevormde nestje af met bladeren en kokosvezel. In die nestelperiode heb ik meermalen paringen van deze vogels mogen waarnemen. De man begint huid-

keels te zingen en laat de vleugels opvallend hangen. De pop neemt dan de paarhouding aan en hij doet zijn plicht. Er werden twee eieren gelegd die door de pop werden bebroed. Na 13 dagen broeden kwam een ei uit. De jonge vogel werd door beide ouders gevoerd met krekels en meelwormen. De eerste paar dagen heb ik de kleine krekels bevroren om te voorkomen dat ze weg zouden springen. Later verknipte ik ze want anders zouden ze toch nog de benen hebben genomen en het is nu eenmaal niet prettig om een huis vol krekels te hebben. De jonge irena buulbuul groeide goed en na ongeveer tien dagen werden ook kleine stukjes fruit bijgevoerd. Niettemin bleven krekels en meelwormen het hoofdgericht. Op een leeftijd van ongeveer 15 dagen vloog

het jong uit en werd nog gedurende 1 dagen door beide ouders gevoerd. Hierna bleek de vogel zelfstandig te zijn. Het duurt zeker wel een half jaar eer het geslacht is vast te stellen want dan begint langzamerhand bij de mannelijke exemplaren het blauw door te komen. Is de jonge vogel een vrouwtje dan verandert er weinig. Buiten de broedtijd geef ik aan deze buulbuuls kleine stukjes fruit, hoofdzakelijk appel met daardoor banaan, druiven, tomaat, geweekte krenten en rozijnen, wat meelwormen en universeel voer.

De jonge vogel is uitgegroeid tot een fraai volwassen exemplaar en op de laatstgehouden bondskampioenschappen in Breda, Vogel '85, verkreeg ik met deze vogel de NBvV-Oorkonde.

Dorn- of Sydneyastrilde (*Aegitha temporalis*)

Ze komen vrij algemeen voor langs de gehele oostkust van Australië, waar stukken grasland worden afgewisseld met boomgroepen die overgaan in lage doornige struiken. We moeten een getraind oog hebben om deze olijkleurige groepjes prachtvinken te ontdekken. De rode snavel, wenkbrauwstreep en stuit vallen op als ze zich in golvende vlucht verplaatsen. Tijdens de vlucht onderhouden ze een verbaal contact dat luidt als seee - seee. De rode wenkbrauwvink, zoals de Australiërs deze grasvink ook wel noemen, is de tamste van de soort, zo vinden zij want je kunt hem namelijk aantreffen al broedende in tuinen en parken van de kustplaatsen. De dornastrilde lijkt wat op het Afrikaanse napoleonnetje. De borstpartij is echter duidelijk forser. De bovenzijde is groenachtig grijs van kleur, borst en flanken zijn grijs. Onder de snavel is de kleur lichter en de wangen zijn wat grijzer. Over de hals loopt een goudkleurige band. Bij de mannen loopt die tekening door tot voor de vleugelboeg. De rode wenkbrauwstreep loopt vanaf de rode snavel tot een eindje achter het oog. Bij de mannen is deze streep lang en breed en min of meer stomp eindigend. Bij de popjes is die wenkbrauwstreep korter, smaller, spits en vaag eindigend. Bij beide geslachten is de stuit rood, staart bruin met wat grijs, pootjes geelbruin. Jonge dornastrilden zijn donkerder van lichaamskleur zonder rood

en ook de snavel is nog zwart. Binnen drie maanden zijn de jongen echter op kleur, althans als het klimaat goed is. In hun land van herkomst komen veel dornastrildes om als het seizoen plotseling omslaat naar een koudere en natte periode.

Tekst: C. Voorheijen
Foto: P.E. Roders

Het zijn goede broedvogels, ook in voor hen zo andere omstandigheden als de kooi van een Nederlandse vogelliefhebber. Het is mij gebleken dat een goed passend koppel de basis kan zijn voor natuurbroed.

Huisvesting en kweek.

Een ruime broedkooi of een rustige niet te druk bevolkte gezelschapsvolière is voor de dornastrilde een geschikte huisvesting.

Rust tijdens de broedperiode is erg belangrijk en een van de pijlers voor succes. Van ruwbladige grassen wordt een vrijstaand nest met een insluiptunnel gebouwd; soms gebruiken ze een dicht nestkastje met voorportaal zoals die ook wel door de gouldamadines worden gebruikt. Van binnen wordt het nestje afgewerkt met fijne grassen en veertjes.

De vier tot zes eitjes worden 12 tot 13 dagen bebroed. Na 20 tot 24 dagen vliegen de jongen uit en blijven de gehele dag buiten het nest. De nachten brengen ze in het oude nest door of in een snel door de oudervogels gebouwd slaapplatformpje. Veertien dagen na het uitvliegen is de pop al weer bezig met het volgende broedsel en kan ook de man met het voeren van de jongen stoppen. De jeugdruï laat niet lang op zich wachten. Als de ruimte het toelaat kan men de jonge vogels bij de oudervogels in dezelfde volière laten. Haalt men echter de jonge vogels bij de ouders vandaan, dan dienen we ze wel een slaapnestje te geven tot ze helemaal zijn uitgeruid. Ze kunnen zich dan gemakkelijker en beter droog en warm houden. De jeugdruï verloopt zeer snel mits we ze maar goed verzorgen.

Als hoofdvoedsel geven we een rijk gevarieerd mengsel tropenzaden aangevuld met echte senegalgiest, gras- en andere fijne zaden. Tevens regelmatig wat groenvoer, grit en een stukje sepia. Maken we zelf het eivoer met ei en beschuit, dan behoeven we geen levend voedsel zoals mierenpoppen of meelwormen te verstrekken. Regelmatig een halm trosgierst vinden ze een leukernij en heeft bij mijn vogels een vaste plaats op het menu. Al met al, de dornastrilde is een interessante vogel die onze zorgen op velerlei manieren kan doen vergeten.

De Valkparkiet (Slot)

Over fokparen, nestkasten en jongen

De sexuele rijpheid van Valkparkieten

Zoals reeds meermalen in deze serie werd gesteld moeten we nimmer met te jonge kweekparen gaan broeden, ook al is het biologisch mogelijk dat bijvoorbeeld de popjes reeds op een leeftijd van 4 maanden bevruchte eieren kunnen leggen; maar de eindresultaten zullen met derg. jonge vogels doorgaans verre van bevredigend zijn.

Het meeste succes heeft men natuurlijk met koppels die bestaan uit ervaren vogels. Dit is uiteraard niet altijd mogelijk. In zo'n geval zijn paringen van ervaren vogels met oneervaren vogels aan te raden; twee onervaren vogels geeft gewoonlijk ook maar narigheid. Naarmate de vogels "langer meelopen" worden de broedsuccessen zelfs beter! In dit verband is het interessant een ervaring te vertellen:

Ik kreeg eens een wijfje dat naar schatting vijf jaar oud was en – omdat het als huisdier in een kooi was gehouden – nog nimmer tot broeden was gekomen. Toen zij in haar vijfde levensjaar bij mij in de voliére werd geplaatst, samen met een tweejaar oude man, werden nog datzelfde seizoen tweemaal vier kerngezonde jongen grootgebracht. Soortgelijke ervaringen bij collega's leerde me, dat het min of meer regel is dat onervaren maar wel wat oudere vogels alleszins voor de fok kunnen worden ingezet, maar dat jonge vogels altijd problematisch zullen blijven. Overigens moet men wel bedenken, dat vogels ook, net als wij mensen, individuen zijn en dus ook hun ups and downs hebben en het ene jaar betere broedprestaties zullen leveren dan het andere jaar. Men mag dus niet veronderstellen, dat elk jaar dat de paren vogels meer ervaring hebben zij ook in nature betere resultaten zullen opleveren.

Door onderzoekingen in het wild heeft men nog onvoldoende kunnen vaststellen of Valkparkieten een huwelijk voor het leven sluiten. In de voliére is evenwel meermalen gebleken dat de man vlug een popje accepteert, en net snel zijn oog op een ander wijfje laat vallen als hij al over een echtgenote beschikt. Maar men kan hier niet volledig op vertrouwen; ik heb meermalen Don Juans

meegemaakt! Wel moet ik er ogenblikkelijk aan toevoegen dat de mannen tijdens het werkelijke broedproces trouw blijven aan het eerste wijfje en het zeker niet aan andere poppen in die periode lastig zullen maken. Wel dient men ervoor te zorgen, dat er nooit een overcomplete mannetje (of popje wat dat betreft) in een voliére, met daarin meerdere paren Valkparkieten, wordt gehouden, want dat is vragen om moeilijkheden. De meeste aviculturisten zorgen ervoor dat ca. 2 à 3 maanden vóór het broedseizoen de diverse mannen en poppen bij elkaar in afzonderlijke

door Dr. Thijs Vriens

vluchtkooien worden geplaatst (ik neem even aan dat er nu meerdere koppels in één voliére worden geplaatst). Om paarvorming te garanderen kan het overigens geen kwaad om – als u maar over één koppel beschikt – ook deze twee vogels reeds enkele maanden vóór het eigenlijke broedseizoen bij elkaar te zetten. Bij het samenstellen van de koppels dient men er dus rekening mee te houden dat twee vogels die al eerder met elkaar gepaard hebben en jongen hebben grootgebracht, gewoonlijk meer succes geven dan wanneer dergelijke vogels elk jaar aan een andere partner worden gekoppeld. Voor elkaar totaal vreemde vogels zullen – als er geen soortgenoten op gezichts- en gehoorafstand zijn – vrijwel onmiddellijk "oog voor elkaar hebben", en snel een hecht paar vormen waar liever maar niet meer aan moet worden gesleuteld. Door omstandigheden kan het noodzakelijk zijn dat er toch eens andere koppels moeten worden samen-

gesteld; in dergelijke gevallen mogen de vogels hun "oude partner" natuurlijk nimmer zien en horen – althans zeker niet gedurende één vol broedseizoen – want anders loopt het op niets uit. Om nu dergelijke moeilijkheden te voorkomen (dus dat vogels die eens "geliefden" waren, elkaar op een of andere manier nog kunnen zien of horen) plaatsen veel liefhebbers die op een wat grotere schaal Valkparkieten kweken (dus zij die meerdere paren in één vlucht hebben) de vogels na elk broedseizoen op de geslachten gescheiden in ruime rennen; als het even kan natuurlijk ook buiten gehoor- en gezichtsafstand van elkaar.

Het is voorts van belang te weten dat de zaadcellen van de man Valkparkiet ca. een maand (of soms, onder gunstige omstandigheden, zelfs nog langer) blijven leven, zodat een wijfje nog zeker een maand ná van de man te zijn gesepareerd, bevruchte eieren kan produceren. De liefhebbers die kleurmutaties (willen) kweken dienen met dit gegeven dus wel degelijk rekening te houden. Veel liefhebbers plaatsen een nieuwe man dan ook eerst na 1 1/2 à 2 maanden bij de pop, om er op deze manier zeker van te zijn inderdaad jongen te krijgen met de erfelijke eigenschappen van de nieuwe (tweede) man. Persoonlijk laat ik beide vogels altijd nog zo'n 3 weken bij elkaar alvorens ik ze nestgelegenheden geef.

Heb ik meerdere koppels die uiteindelijk in één verblijf moeten worden ondergebracht, dan werk ik op dezelfde manier.

Ouders

Het volgen van de natuurlijke gang van zaken is ook in de fok van Valkparkieten de verstandigste weg naar succes. Het

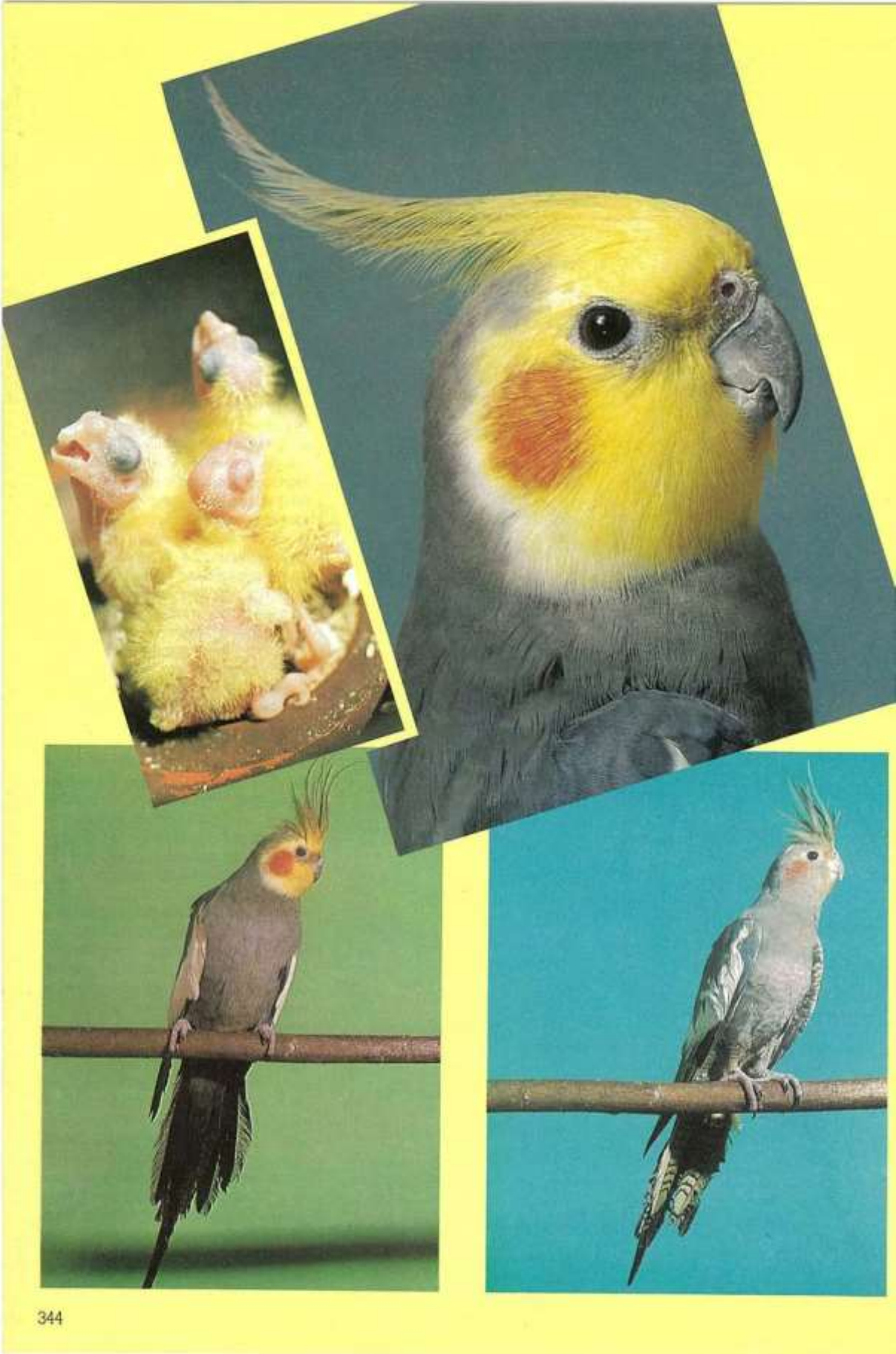

is bekend en uit onze voorgaande besprekingen gebleken, dat Valkparkieten bekend staan als broedvogels die geen of weinig moeilijkheden geven. Het gebeurt zelfs dat bij een goede huisvesting en voeding de wijfjes eieren gaan leggen in daarvoor beschikbaar gestelde nestgelegenheden, zonder dat er een mannetje is; uiteraard zijn de gelegde eieren onbevruucht (aangenomen, dat de popjes langer dan één maand zonder man zitten). Zouden dergelijke eierleggende wijfjes dus over een mannetje hebben kunnen beschikken, dan was het heel wel mogelijk dat dergelijke poppen al geruime tijd eerder tot het leggen van eieren en het grootbrengen van jongen zouden zijn gekomen. Ik wil hiermee zeggen, dat naast een goede huisvesting, verzorging en tijd, ook de aanwezigheid van mannen een positieve en productieve invloed heeft op het reproductieproces. Want als men eenmaal Valkparkieten heeft zal men al snel bemerken dat de mannen in wezen het gehele jaar door bereid zijn aan gezinsuitbreiding te beginnen. Overigens zal een dergelijke drang naar soortbehoud opvallend minder worden als de buitentemperatuur lager wordt of als de pop niet over adequate nestgelegenheden zou beschikken. Maakt de man het de pop toch nog lastig en zien we in de volière op de grond of achter een struik, steen of voerbakje eieren liggen, dan doen we er beter aan de geslachten van elkaar te scheiden om legnood en andere narigheid te voorkomen.

Het moet onze intentie zijn enkel en alleen in de lente- en zomermaanden met onze Valkparkieten te broeden. Uit het voorgaande heeft men waarschijnlijk al wel begrepen, dat Valkparkieten op mooie, warme dagen zonder al te veel moeite tot broeden willen overgaan, maar dat op koude, donkere dagen er van dit enthousiasme niet veel te bespeuren valt; m.a.w. de winter en de herfst met zijn vaak korte en donkere dagen zijn voor de realisatie van broedplannen verre van aantrekkelijk. Eventuele eieren die gelegd worden zijn gewoonlijk ook onbevruucht. Ook door de korte uren licht zijn dergelijke broedsels af te raden; er is immers veel te weinig tijd om de jongen op een regelmatige en lange basis te foerageren. Bovendien dient men rekening te houden met de **rui** van de volwassen dieren, die doorgaans – bij goede huisvesting, verzorging en voeding – in de eerste weken van de herfst te verwachten is; het-

use!

De,

ose!

De /

zelfde geldt voor de jonge Valkparkieten van het eerste broed van het gangbare seizoen, die tegen deze tijd eveneens in de rui vallen. Vogels die in de rui zijn, gedragen zich traag, hebben eigenlijk nergens zin in en zullen dan ook weinig aandacht besteden aan de verzorging van de jongen of het bebroeden van de eieren.

Anders ligt dit alles natuurlijk in streken als Florida en Californië of in Zuid-Afrika, die immers alle veel zonnewarmte kennen. Ondervinding leerde dat in dergelijke gebieden de beste broedresultaten veelal in de korte dagen werden bereikt, de periode met veel en lange tijd zon is steeds opvallend minder succesvol, omdat de temperatuur dan te hoog is.

In Europa en in de oostelijke en centrale staten in de VS doet men er goed aan de vogels in de herfst niet meer te laten broeden; om geen moeilijkheden te verkrijgen nemen we uit voorzorg alle broedgelegenheden uit de volière weg om ze, schoongemaakt en gedesinfecteerd, weer in het voorjaar aan de vogels ter beschikking te stellen. Medio maart zullen de koppels serieus aan gezinsuitbreiding gaan denken.

Het succes van een broed hangt natuurlijk ook zeer nauw samen met de partners die worden uitgekozen en gekoppeld. Houd men zich aan de regel dat de fokvogels nimmer jonger mogen zijn dan 18-24 maanden, dan is dat – we zeiden het al vele malen – een goede stap in de richting tot succes, ofschoon er wel uitzonderingen van broedparen bekend zijn die eerder (goede) prestaties leverden. Zij die zich willen houden aan de door mij genoemde tijd mag ik verzekeren, dat zij van zo'n koppel nog zeker vijf of zes seizoenen jongen zullen mogen verwachten.

Vanzelfsprekend paren we nimmer nauwverwante vogels (moeder x zoon; vader x dochter; broer x zus) met elkaar, omdat dit doorgaans onvoldoende jongen oplevert. Alleen zij die de nodige kweekervaringen hebben, en een bepaald doel voor ogen staat (bijvoorbeeld het vasthouden van een bepaalde mutatie), kunnen inteelt toepassen, maar "fokken omwille van het fokken" (m.a.w. hoe dan ook zoveel mogelijk jongen kweken), desnoods dus met nauwverwante vogels, levert slechte broedsels met soms vele abnormaliteiten en slechte gezondheid. Zorg er dus zoveel mogelijk voor dat er geen enkele verwantschap bestaat tussen de vogels waarmee men van plan is te gaan kweken en tracht vogels te verkrijgen die zo ver mogelijk in verwantschap van elkaar zijn verwijderd; door onderling te

ruilen is dit alleszins mogelijk, zeker als u lid bent van een vogelvereniging.

Besteed daarom ook veel aandacht aan uw aantekeningen en zie er op toe dat uw vogels voorzien zijn van gesloten en/of open ringen, die via uw vereniging te verkrijgen zijn (5,4 mm). Als men alles correct bijhoudt heeft men na een aantal seizoenen een complete geschiedenis van alle in uw bezit zijnde vogels. Op deze manier zullen er ook geen vergissingen mogelijk zijn en is bijvoorbeeld inteelt-paring uitgesloten. Deze metalen ringen hebben een nummer en een jaartal. Wanneer men de vogels ringt zullen zij zich heus wel laten horen, maar daar trekken we ons natuurlijk niets van aan. Broedparen die een eigen volière hebben (eventueel gedeeld met andere vogelsoorten) mogen het gehele jaar bij elkaar blijven, mits na de derde broedronde de nestgelegenheden worden verwijderd. Zijn er meerdere paren Valkparkieten in één verblijf, die door hun kleureringen te herkennen zijn, dan scheiden veel liefhebbers de vogels op de geslachten tot de aanvang van het nieuwe seizoen. Het is hier erg moeilijk definitieve adviezen te verstrekken. Ik geloof, dat in het laatste geval het scheiden van de geslachten inderdaad het beste is, maar iedereen heeft hiervoor niet altijd voldoende accommodatie. Men zal in deze dus vooreerst moeten denken aan wat praktisch en effectief voor het vogelbestand is. Voordat met broeden een aanvang kan worden genomen zal er eerst, op papier, de erfelijke mogelijkheden van de samen te brengen ouders bestudeerd moeten worden, indien men de kleurmutaties waarmee men werkt tenminste 'gaaf' wil behouden. En dit kan alleen dan als men een goede administratie bijhoudt.

De betreffende paren worden elk in een afzonderlijke vlucht ondergebracht. In deze vlucht kunnen de nestkasten al zijn aangebracht als het koppels betreft die al eerder hebben gebroed. Jonge, onervaren paartjes krijgen eerst na ongeveer een week de nestkasten; laat ze eerst maar aan elkaar en aan de nieuwe omgeving wennen. Zijn ze goed gestemd tegenover elkaar – en dat merk je zo – dan zal er in die week bovendien meerdere malen worden gepaard. Kijk of in deze een en ander naar behoren wordt gerealiseerd.

Van volwassen, gezonde en broedrijpe paren kan men verwachten dat men het legsel na 15 tot 20 dagen na het samenbrengen van de partners in de broedkasten zal aantreffen. Met het oog op deze tijden dien ik te wijzen op het feit dat, als men over meerdere koppels Valk-

parkieten beschikt, het raadzaam is deze zoveel mogelijk synchroon in te zetten. Wordt men eens geconfronteerd met verlaten eieren en/of jongen, dan kan men wellicht dergelijke eieren of jongen bij andere, wel goed broedende koppels onderbrengen. Wanneer men na een week broeden de eieren schouwt kunnen de onbevuchte eieren worden weggenomen en vernietigd en de betreffende ouders met een klein legsel kunnen zich eveneens ontfemen over een of meer eieren van ouders die te grote legsels hebben. Blijkt dat er (vooral jonge) ouders zijn die niet of onvoldoende foerageren dan kunnen de jongen over de nesten van andere voedende Valkparkietenparen worden verdeeld, mits dergelijke jongen natuurlijk niet te sterk in lichaams grootte van de jongen uit het 'pleeggezin' verschillen. Smeer zekerheidshalve dergelijke over te plaatsen jongen in met wat los nestmateriaal uit het aanstaande pleegnest, zodat zij de geur overnemen van dat nest, want anders zou het wel eens kunnen gebeuren dat dergelijke jongen niet worden geaccepteerd en zelfs met enkele hevige snavelhouwen worden gedood.

Tenslotte is het goed te weten dat een totaal verloren legsel – door weersomstandigheden, roof of door welke reden dan ook – in het broedseizoen gewoonlijk binnen 10 dagen door een nieuw wordt gevolgd. Zo bracht een vriend van mij – die plotseling midden in het broedseizoen naar het buitenland moest gaan – een broedend koppel Valkparkieten naar mij toe. Door het vervoer enz. moesten we de vijf eieren als verloren beschouwen. De vogels kregen een kleine vlucht tot hun beschikking, maar ook de nestkasten uit hun oorspronkelijke verblijf. Binnen een week zat het popje wederom op vijf eieren die alle goed uitkwamen.

Nestkasten

Ofschoon reeds het een en ander over nestkasten is verteld, wil ik in dit hoofdstuk toch nog enkele belangrijke losse opmerkingen plaatsen. Elk type nestkast moet een inspectie deurtje hebben (waardoor later ook het inwendige van het nest kan worden schoongemaakt – maak het dus zodanig, dat u er met uw hand door kunt). Breng dit deurtje, dat goed moet sluiten (randen schuin afzagen, dan wordt tocht buitengesloten), zo'n 15 cm boven de bodemrand in een van de zijanten of in de achterwand aan. Ofschoon veel nestkasten een scharnierend dak hebben houden de Valkparkieten er bepaald niet van als men van boven in het nest kijkt. Niet al-

De
legsel

leen beginnen de jongen en ouders veelal onmiddellijk als slangen te sissen, ze worden er bovendien erg zenuwachtig en onrustig door en verlaten dan snel het nest (om er niet of te laat op terug te keren). Beter is het dus om een inspectie-deurtje te construeren en het scharnierend dak alleen t.z.t. te gebruiken bij de jaarlijkse schoonmaakbeurt na het broedseizoen. Zorg er echter wel voor, dat zowel het deurtje als het dak van goede scharnieren en een goed sluitend slot zijn voorzien; ik moet er niet aan denken wat er allemaal voor narigheid zou gebeuren als de wind het deurtje of het dak resp. zou openen of verwijderen.

De nestkasten kunnen het beste uit dikke (duimse) planken zijn vervaardigd, maar we krijgen hierdoor wel enorm zware en daardoor ietwat onhandelbare boxen. Toch is dit materiaal het overwegen waard, omdat het goed de warmte in het nest vasthoudt, en ook lang meegaat. Daarom ook raad ik iedereen aan steeds dergelijke kasten met schroeven in elkaar te zetten en niet met spijkers. Op deze manier zullen de kasten beter in vorm blijven en eventueel gemakkelijker kunnen worden gedemonteerd. Eventuele rotte delen kunnen ook sneller en efficiënter worden vervangen door nieuwe delen. Persoonlijk heb ik goede ervaringen met kasten die uit zwaar multiplex, dat voor buitendoel-einden; bijvoorbeeld op de bouw, wordt gebruikt. Bezig liever geen spaanplaat.

Maak de ingang nooit groter dan 7 cm doorsnede. Grotere ingangen laten te veel licht, maar ook wind en regen door. Overigens behoeft een invlieggat per definitie niet rond te zijn! Ook een vierkant gat is alleszins bruikbaar.

Plaats de ingang in de linker- of rechterhoek en nimmer in het midden van de nestkast, omdat een naar binnen klauterende vogel op deze wijze pardoes op de eieren terecht zal komen, met alle denkbare narigheid van dien. Het is dus ook begrijpelijk, dat het broednest altijd aan de andere kant van het invlieggat dient te worden gesitueerd. Het spreekt ook vanzelf dat aan de buitenkant, even onder het invlieggat, een zitstokje moet zijn aangebracht en dat aan de binnenzijde, ook onder het invlieggat en vandaar doorlopend tot de bodem, een reepje gaas of enkele grote krammen of iets dergelijks moeten worden vastgemaakt ('trapje'), om het de vogels bij het verlaten van het nestkastje makkelijker te maken.

We houden ons aan de regel steeds nesten van kromsnavels, dus ook die van de Valkparkieten, in de open ren te

hangen, zodat regen 'erbij' kan komen (en uitdrogen van de eieren wordt voorkomen). Hang de kasten ook altijd zodanig dat een snelle inspectie (die soms noodzakelijk is, maar die men ook dagelijks wel eens onderneemt; opvallend is dat de vogels er doorgaans snel aan wennen) mogelijk wordt. Gewoonlijk zullen Valkparkieten, evenals trouwens alle andere vogelsoorten, enigszins paniekerig rondvliegen in de volière als deze door de verzorger wordt betreden; we stellen ons tot doel dit dan ook zo min mogelijk te doen om het broedproces van alle vogelparen niet te verstoren. Om deze reden maak ik 'deurtjes' in het gaas en hang daar de nestkasten (met dus een inspectie-deurtje in de achterwand) tegen. Nu kan ik het nest inspecteren, en toch behoeft ik niet in de volière te komen. Uiterste voorzichtigheid is wel geboden, vandaar, dat u er wellicht verstandig aan doet het inspectie-deurtje in het midden van de achterwand te maken; op deze manier heeft u meer 'inzicht' op zowel het invlieggat als het broednest. Natuurlijk leggen we in elk nest, voor de aanvang van het broedseizoen, enkele handenvol vochtig zaagsel etc., zoals dat reeds werd aangegeven. Gedurende het broedseizoen let ik speciaal op de hygiënische situatie in het broedblok. Door de rijke uitwerpselen van de jonge vogels kan het gebeuren - vooral wanneer zij in kleine boxen zitten - dat het eigenlijke nestkommetje, waarin de borelingen verblijven, ernstig besmeurd dreigt te raken; het behoeft geen betoog, dat dit voor de algemene conditie van de jonge Valkparkieten nu niet bepaald gunstig is. Treffen we dus een nest aan, dat inwendig te ernstig is besmeurd, dan raad ik aan telkens (om de dag bijvoorbeeld) wat droge turfmolm of droog zaagsel in het nest te strooien (ik duw met de wijsvinger de jongen even uiteen, want er mag natuurlijk geen strooisel op de jongen komen). Zorg er vooral voor toch zeker nooit teveel zaagsel of turfmolm ineens in het nest te deponeren, omdat elke inwendige, ingrijpende verandering door de ouders onmiddellijk wordt opgemerkt, hetgeen hen onrustig maakt; het kan zelfs gebeuren, dat zij met de jongen in een andere hoek van de broedkast gaan zitten (dus uit de nestkom gaan). Het is bekend, dat gezonde jongen vrij compacte uitwerpselen produceren die zij 'eigenhandig' op de rand van het nestkommetje deponeren; zodra namelijk een jong zich wil ontlasten schuift het achterwaarts uit het 'warme kringetje van broertjes en zusjes' en 'plakt' zijn 'hoopje' op de rand. Worden nu de jongen door te drastische veran-

deringen in het inwendige van het nest in een andere hoek gesitueerd, dan wordt een dergelijke handeling van de jongen onmogelijk en worden de uitwerpselen onverschillig waar gedeponeerd; en dan zijn we natuurlijk verder van huis.

Bij warm lente- en zomerweer zullen de uitwerpselen van gezonde, nog zeer jonge Valkparkieten snel zijn opgedroogd, en verpoeyen als het ware binnen enkele dagen. Grotere jongen daarentegen geven ook meer en grotere uitwerpselen en bij natte lentes en zomers zullen die uiteraard maar langzaam of in het geheel niet verdrogen en verpoeyen. Bovendien letten jongen van zo'n 10 dagen oud al niet meer op het feit, dat de nestkom ook netjes moet worden gehouden en daarom deponeren ze hun uitwerpselen vaak op plaatsen waar het niet bepaald hoort! Gebeurt dit en hebben we een broedperiode die nat en minder warm is, dan zal hulp van onze kant vaak geboden zijn en dienen we 'mondjesmaat' turfmolm of zaagsel in het nest te strooien. Zouden we daarentegen alles maar op z'n be- loop laten dan zal het inwendige van de nestblok snel een smerige, stinkende boel worden (als u een sterke ammoniakgeur ruikt zal er toch onmiddellijk moeten worden gehandeld!). Dat de jongen daarbij aan allerlei gevaren blootstaan is dan zo verwonderlijk niet, een van de meest voorkomende gevolgen van een dergelijke situatie is het feit, dat de natte, plakkerige uitwerpselen aan snavel en (vooral) poten blijven kleven, geleidelijk daar opdrogen en als harde bolletjes om voet en tenen achterblijven. Hierdoor wordt de luchttoevoer van de huid van voet en poten gestagneerd, hetgeen reumatiek tot gevolg kan hebben, waar de vogels de rest van hun leven door zullen worden gekweld. Voorkomen is hier dus zeker beter dan genezen!

Jongen

Eerst wanneer de jongen ongeveer 8 dagen oud zijn, beginnen de ogen duidelijk open te gaan; rond die tijd zullen de vogels hun ouders dan ook met de ogen volgen en . . . elkaar in de gaten houden als er foerage wordt aangeboden! In deze periode ziet men eveneens, dat er onder de huid van de vogel veren op komst zijn. En juist in deze tijd zijn jonge Valkparkieten erg kwetsbaar. Men zal erop toe moeten zien dat de ouders overdag goed en regelmatig blijven voeren. Controleer de nestkasten echter alleen met overleg, omdat de borelingen uitermate gevoelig zijn voor temperatuurverschillen. Men kan trou-

wens ook aan het gedrag van de ouders zien dat deze periode als zeer critiek wordt ervaren; ze blijven namelijk veel meer op het nest, en wel heel speciaal als het koud weer is. Blijkt de zorg van de ouders zich hoofdzakelijk te bepalen tot het warmhouden van de jongen, dan zal waarschijnlijk handvoeding noodzakelijk worden.

Omdat de vogels niet eerder dan na het tweede of derde ei met broeden beginnen, is het begrijpelijk, dat de jongen niet alle gelijktijdig uitkomen. De jongste vogel blijkt als regel niet altijd de aandacht van de ouders te ontvangen die het feitelijk verdient, en als wij, vogelliefhebbers, niet opletten zal het dan ook vaak het onderspit delven. Blijkt dus bij controle dat er inderdaad een 'achterblijvertje' in het nest aanwezig is, dan doet men er verstandig aan dit diertje uit het nest te nemen en het verder met de hand groot te brengen. Het zijn vooral de koppeltjes die nog weinig of geen broedervaringen hebben die de laatkomertjes zullen negeren en onder hun eigen ogen laten sterven. Opnieuw overigens een reden om niet eerder met de fok te beginnen tot de beide oudervogels zo'n 1 1/2 à 2 jaar oud zijn! Heeft men meerdere koppels die jongen verzorgen, dan kan men borelingen die niet goed door hun ouders worden gefoerageerd distribueren over de nesten van wel goed voerende Valkparkieten. Anders zal men de achterblijvertjes met de hand moeten voeren (voederspuit).

Ik heb ook vaak moeten constateren dat er Valkparkieten zijn die hun nog erg jonge spruiten met buitengewoon veel zonnebloempitten op proberen te brengen. Dit blijkt gewoonlijk funest te zijn, en slachtoffertjes zijn dan zeker niet uitgesloten. Geef in dergelijke gevallen dan ook veel in melk geweekt brood, maar let wel op bederf! Ook gekiemde en/of geweekte graszaden mogen niet op het menu ontbreken. Persoonlijk leg ik dit zaad eerst zo'n 48 uur tussen vochtige papieren handdoeken (handwarm). Goed zaad zal aan het kiemp proces zijn begonnen, na zo'n periode. M.i. is het een van de beste opfokvoerders. Jonge Valkparkieten die op een leeftijd van 4-5 weken het nest verlaten maken vaak voor het eerst kennis met de buitenwereld, zonder dat er al te veel veertjes op hun kop zijn blijven staan; ook aan een goed ontwikkelde kuif mankeert wel het een en ander. De vogels zijn duidelijk door een of beide ouders 'toegetakeld'. Hier is helaas weinig tegen te doen. Zolang de ouders maar geen werkelijke veerplukkers zijn – dus de jongen letterlijk kaal plukken – behoeven we ons geen af te grote zorgen

te maken. Na enige tijd herstelt het verpakke zich; vooral als de vogels in een ruime volière zijn ondergebracht, waar ze a.h.w. uit de voeten kunnen als ze door de ouders worden achtervolgd. Mochten er jonge Valken zijn die werkelijk bar en boos zijn toegetakeld, dan zullen ze doorgaans niet in staat zijn adequaat te vliegen, en zitten daarom voortdurend op de grond of hangen onhandig tegen het gaas. Plaats dergelijke jongen in het nachthok (let op tocht), en zie wat er gebeurt. Doorgaans willen de ouders best voeren en maken ze het de eens zo geplaagde jongen merkwaardig genoeg niet of nauwelijks meer lastig. Maar blijven ze toch volharden in de boosheid, dan zullen ze met de hand door ons verder moeten worden opgebracht.

Het is overigens voornamelijk de man die de nazorg van de uitgevlogen jongen op zich neemt. Jonge, naar voedsel bedelende Valkparkieten bewegen daarbij hun kopje snel op en neer (knikken) en laten tevens ietwat klagende geluidjes horen. Ze zitten doorgaans op een tak waar zij zich min of meer plat tegenaan drukken.

Zijn de jongen uitgevlogen, dan is dat voor de vogelliefhebber de tijd om het nestblok onmiddellijk schoon te maken en te desinfecteren, zodat de pop – en gewoonlijk is dit ook haar intentie – aan een volgende broedronde kan beginnen. Ik stel 'onmiddellijk', omdat ook de jongen graag de eerste tijd nog in het ouderlijk nest de nacht wensen door te brengen.

Kijk eerst wel goed of de nestkast kan worden schoongemaakt, want het is heel best mogelijk, dat de pop, mede door het uitbundige gedrag van de naar de buitenwereld verlangende jongen en het daardoor gestimuleerde enthousiasme van de vader, reeds een of meer eieren heeft gelegd. Deze eieren – aangenomen dat ze door de jongen niet zijn beschadigd (vertrapt) – zijn natuurlijk niet al te schoon, maar na enige ervaring kan men wel snel zien of men met 'verse' of 'oude' eieren heeft te maken. Trouwens, toen u geregeld de jongen con-

troleerde heeft u niets van nieuwe eieren gemerkt, nietwaar?

Overigens doet zich hier wel een merkwaardig verschijnsel voor: worden er namelijk door de pop eieren gelegd nog voordat de jongen van de eerste ronde uit het nest zijn verdwenen, dan meent de man dat hij deze nieuwe eieren hardvochtig moet verdedigen; de jongen moeten het dan ontgelden – en zullen t.z.t. als 'geplukte' jongen het nest verlaten; overigens ook de pop bezondigt zich hier wel aan, maar de man heeft het leeuwedeel en wenst duidelijk aan een nieuwe broedronde te beginnen. Het spreekt dat men tegen dit verenplukken iets moet ondernemen. Er zijn hiervoor sprays in de handel die soms wel, soms ook niet effectief werken. De meest veilige manier is de jongen uit de nestkast te nemen en zelf met de hand groot te brengen; het is gewoonlijk toch maar een kwestie van enkele dagen. Ook kunnen ze over verschillende broedparen worden verdeeld – aangenomen dat er paren zijn die met jongen van min of meer gelijke grootte zitten. Persoonlijk breng ik in het nachthok een tafelblad in een van de hoeken aan op een hoogte van 1 m. Het tafelblad zelf heeft een opstaande rand van 15 cm en is bestrooid met een laagje zaagsel. Wanneer jonge Valken hierop worden gezet, blijven ze als een 'kluitje' bij elkaar en laten hun bedelroep regelmatig horen. Het duurt niet lang of een of beide ouders komen kijken wat er met hun kroost aan de hand is (zij herkennen de bedelroepen als afkomstig van hun kinderen) en beginnen enthousiast te foerageren. Veerpikken is er niet (of zelden) meer bij; het is net of ze willen zeggen: "Nu je uit het nest bent en geen gevaar voor de nieuwe eieren, wens ik jullie best weer te verzorgen!" Overigens behoeft u niet bang te zijn, dat de jonge Valken op zo'n tafelblad (zeg van 1 x 1 m) in paniek zullen raken. Gewoonlijk ervaren ze dit als de gewoonste zaak van de wereld. . .

Zijn uitgevlogen jonge Valkparkieten zo'n 3-4 weken oud dan beginnen ze zelfstandig te eten en zijn ze in staat volledig op eigen benen te staan; men kan ze dan eventueel bij de ouders weg nemen uit de volière en elders, in bijv. een baby-ren – een vlucht dus voor uitsluitend jonge Valken – overplaatsen. Persoonlijk geef ik jonge Valkparkieten steeds minimaal 3 weken gelegenheid zich onbezorgd in de baby-ren te vermaken. Daar groeien ze dan uit tot volwaardige vogels en verliezen ze hun nerveuze gedragingen omdat ze nu dagelijks met u en uw werkzaamheden worden geconfronteerd.

ysel

Ontwikkeling van de vogels in de tijd

Prof. dr. A. Stolk

Vogels stammen van de reptielen af. Dit komt duidelijk in de lichaamsbouw tot uiting. Door allerlei details en bijzonderheden van het voortplantingsgedrag wordt deze opvatting bevestigd. Bij reptielen en vogels vertoont de vorm van de eieren een grote overeenkomst. Hier zijn twee ontwikkelingsfasen te zien: een oudere van de reptielen en een latere van de vogels. Vondsten van resten van uitgestorven dieren kunnen ons in dit opzicht ook wel het een en ander leren.

Om de omwegen te leren kennen, die soms naar de ontdekking van nieuwe wetenschappelijke feiten hebben geleid, moeten wij eerst kennis nemen van de wonderlijke voorgeschiedenis. Had Aloys Senefelder niet in 1796 de steendruk of lithografie uitgevonden, dan zouden wij vermoedelijk van de oudste vogelvormen lang niet zoveel weten als dit tegenwoordig het geval is. Met het oog op die nieuwe druktechniek werd de aandacht op een speciale steensoort gevestigd, die, in de Beierse Jura wordt aangetroffen en tot op heden voor de steendruk wordt gebruikt. In de Jura-periode (135 tot 190 miljoen jaar geleden) werd de lithografische steen in zee afgezet. Voor deze herkomst wordt een groot aantal bewijzen aangetroffen. Op die manier beschikken wij over fraaie documenten van uitgestorven vissauriërs (de *ichthyosauriërs*) en veel verwanten. Voor de wetenschap bleek geen van die vondsten zo waardevol te zijn als die van enige steenbrokken met resten van vogels, waarvan de eerste twee de grootste bekendheid hebben gekregen.

De eerste werd in 1861 gevonden; behoort tot de collectie van het Brits Museum in Londen en wordt daar als een van de grootste schatten bewaard. De tweede, die nu in het Berlijns Museum is, kwam in 1877 aan het licht. Toen werd bovendien nog een afdruk van een losse veer in hetzelfde gesteente gevonden. Ondanks zorgvuldig zoeken werd tot in 1958 niets gevonden. Door een gelukkig toeval kwamen toen de resten van hetzelfde vogeltype uit dezelfde Beierse gesteentelagen aan het licht.

Ongeveer 150 miljoen jaar geleden voeren deze zeldzame stukken steen ons terug in de geschiedenis van het leven. Deze vondsten zijn slechts aan een gelukkige samenloop van omstandigheden te danken. Een vermoedelijk in bomen of struiken levende vogel vindt toevallig zijn einde aan een zeestrand om nu in een tot gesteente wordende sliplaag te worden geconserveerd. Zijn lichaam moest ook nog door de golven zodanig in het slijk worden ingebed, dat de wijd-uitgespreide vleugels, waarin de vingers (alsmede de tenen) duidelijk herkenbaar zijn, bewaard zijn gebleven.

De vogel was iets kleiner dan de hedendaagse ekster. De tot vleugels vergroeide armen laten duidelijk een vogel zien. Het is mogelijk om door de scherpe afdrukken in de steen het aantal veren te tellen. Twintig-staartwervels zijn duidelijk te herkennen. Men kan zien dat aan weerszijden van die staart rijen veren waren ingeplant: een hagedissestaart met vogelveren bijgevolg. Bij de hand blijken drie vingers beweeglijk te zijn en klauwen te dragen. Het geheel doet sterk denken aan de hand van een reptiel. Hij draagt echter een vleugel en heeft reeds de voor vogels zo karakteristieke reductie naar slechts drie vingers ondergaan. Middel- en wijsvinger zijn echter nog niet met elkaar vergroeid. Zwakke tanden bevinden zich in de kaken, wat weer een duidelijk reptielenkenmerk is. Een overgang van reptiel naar vogel dus.

Bij het röntgenonderzoek werd een zwak borstbeen gevonden. Van een kiel die bij de hedendaagse vogels de

aanhechtingsplaats voor de krachtige vliegspijeren vormt, is nog geen spoor aanwezig. Deze oervogel kan daarom onmogelijk een krachtige vlieger zijn geweest.

Op grond van enige subtiele afdrukken in het gesteente zijn ook de hersenen gedeeltelijk onderzocht. Ze blijken overeenkomst met die van de reptielen te vertonen.

De oudste twee vondsten heeft men oorspronkelijk verschillende namen gegeven, maar voortgezet onderzoek in het Brits Museum heeft tot de conclusie geleid, dat alle drie vondsten betrekking hebben op één enkele soort: *Archaeopteryx lithographica*, de oervogel uit de lithografische steen.

Bij de versteende resten van de oervogel worden eigenschappen aangetroffen van zowel reptielen als vogels, die momenteel leven. Overigens geven ze ons geen uitsluitel over een groot aantal vragen, waarvan de beantwoording van het grootste belang zou zijn.

Neem nu bijvoorbeeld de oorsprong van de veren. Bij het ontstaan van de vogels moet hieraan natuurlijk veel betekenis worden gehecht. In de versteringen van de Beierse Jura worden duidelijk volwaardige vogelveren getoond. Geen tussenstation tussen de hoornschub en de veer bijvoorbeeld. De ontdekking heeft ons geen stap dichterbij gebracht bij een inzicht in de voorgeschiedenis van deze opmerkelijke huidstructuur. Nog steeds is daarom niet bekend welke ontwikkeling de vogelveer heeft doorgemaakt.

De verstoorte resten geven ons ook geen antwoord op de vraag, die betrek-

osel

De

king heeft op de afstamming van de vogels, op de fasen die werden doorlopen bij de ontwikkeling van de vogels uit de reptielen.

De oervogel heeft tanden als een hagedis. Hoe is de hoornachtige snavel ontstaan? Wij zouden een heel stuk verder zijn, als we daarin enig inzicht hadden. Dit geven de versteningen ons echter niet. De versteende oervogel heeft echte slagpennen en leert ons niet hoe die zijn ontstaan.

Ondanks het vele dat met behulp van wat thans is gevonden, kon worden vastgesteld, blijven wij toch aangewezen op vermoedens. De studie van uitgestorven reptielen moet worden voortgezet, in de hoop dat wij karakteristieke ontwikkelingsstadiën van de vogels ontdekken.

Er zijn theoretische pogingen gedaan om te trachten enig inzicht te krijgen in de oorsprong van de vogels. Die gaan van twee volkomen verschillende veronderstellingen uit, die beide steunen op wat over uitgestorven reptielen bekend is geworden.

De vogels zijn volgens de ene opvatting ontstaan uit zich snel voortbewegende reptielen, die zich over de bodem voortbewogen. Ze deden dit waarschijnlijk al op de achterpoten, waardoor de voorpoten bijgevolg voor andere doeleinden konden worden gebruikt. Het geleidelijke ontstaan van kleine draagvlakken aan de armen zal een zekere steun bij het rennen op twee poten hebben gegeven. Hieruit kunnen dan later de vleugels zijn ontstaan.

Volgens de tweede opvatting moeten wij de voorouders van de vogels in bomen en struiken zoeken. Men gaat hierbij uit van hagedisachtige boombewoners, die van tak tot tak konden springen. Aangenomen wordt dat bij een dergelijke leefwijze zelfs het geringste hulpmiddel, dat het glijden door de lucht mogelijk maakte, van voordeel zijn geweest. Op die manier zouden uit glijvluchtvogels echte vliegende vogels zijn ontstaan.

Deze veronderstellingen vormen het uitgangspunt voor een aantal verdere beschouwingen. Door sommige deskundigen wordt gemeend, dat armen en benen gelijktijdig met de voorlopers van veren bekleed werden. Bij de ontwikkeling tot de oervogel zou één van de fasen een viervoetig glijvluchtdier zijn geweest. Door andere wordt daarentegen verondersteld dat de achterste ledematen voortdurend klim- en looporganen zijn gebleven. In dit geval zouden alleen aan de armen geleidelijk de nieuwe glijvluchthulpwerktuigen als de voorlopers van de vleugels zijn ontstaan.

Momenteel zijn vermoedelijk de aanhangers van deze laatste opvatting wel in de meerderheid.

De oervogel wordt voorgesteld als een op een hagedis lijkend reptiel. Met zijn krachtig ontwikkelde achterpoten kon hij van tak tot tak springen en zijn armen hadden zich tot organen ontwikkeld, waardoor het mogelijk werd gemaakt om korte afstanden glijvlucht-zwevend af te leggen. Deze vermoedens berusten goed beschouwd op een gezamenlijke veronderstelling. Men gaat er immers bij allemaal vanuit, dat het ontstaan van veren nauw verband hield met de pogingen tot vliegen, onverschillig of dit nu fladderen of glijden was. Van zijn oorsprong af zou het verenkleed bijgevolg een belangrijk hulpmiddel bij het vliegen zijn geweest.

Lijnrecht tegenover staat hier een andere opvatting, waarbij de oorspronkelijke functie van de veren als een hulpmiddel voor de warmteregulering wordt beschouwd. Momenteel blijkt het niet mogelijk te zijn om te beslissen welke van deze twee opvattingen de juiste is. Sommige gegevens blijken voor de eerste en andere gegevens voor de tweede te pleiten. Wel kan worden vermeld dat de eerste opvatting thans de meeste aanhangers heeft.

De opvattingen lopen nog aanzienlijk uiteen. Men is tot een soort meerderheidsstandpunt gekomen, maar voortgezet onderzoek en nieuwe vondsten van versteningen zullen nodig zijn om hier verder te komen en een duidelijker inzicht in de werkelijkheid te krijgen. Men heeft getracht om een reconstructie van de oervogel te maken, maar hierbij zal de grootste terughoudendheid moeten worden betracht. Menige veronderstelling kan met één slag worden getorpedeerd door elke vondst, die een nieuw licht op een of ander detail kan werpen. Voor nieuwe opvattingen zullen wij dan ook voortdurend moeten blijven openstaan.

Voorzichtigheid blijft op dit terrein geboden. Dit kan met een enkel voorbeeld worden gedemonstreerd. Het een en ander kan er wellicht toe dienen om de zoëven bepleite reserve met betrekking tot zuiver-theoretische veronderstellingen van onderzoekers op het gebied van de ontwikkelingsgeschiedenis te rechtvaardigen.

In de zeventiger jaren van de vorige eeuw heeft men uit Amerikaanse afzettingen uit de Krijtperiode (65 tot 135 miljoen jaar geleden) twee vermaarde versteende vogelresten beschreven: de visvogel *Ichthyornis* en de westvogel *Hesperornis*. Ze worden **tandvogels** genoemd, omdat ze behalve een reeds ge-

deeltelijke hoornachtige snavel tanden in de bovenkaak hadden. Overigens hadden ze reeds volkomen de bouw van thans nog levende vogels en ze konden dan ook als een belangwekkend stadium worden beschouwd, op weg van de oervogel uit de Jura-periode (die immers nog gedeeltelijk reptiel was) naar de momenteel levende vogelsoorten.

Door de ontdekker van deze skeletten werden ook de hersenen tot in details nauwkeurig beschreven. Ze zouden duidelijk de overgang van de hersenen van reptielen naar die van de vogels demonstren. Samen met de afmetingen van delen van de hersenen konden ze als een verder bewijs voor de tussenpositie van deze noord Amerikaanse vogelgroep worden beschouwd. De overigens voortreffelijke afbeeldingen van de hersenen van deze als **tandvogels** omschreven groep werden sindsdien in alle leerboeken opgenomen en golden tot ongeveer 35 jaar geleden als onaanastbaar feitenmateriaal.

Dit beeld is echter sinds 1960 geheel gewijzigd. Uitgebreid onderzoek toonde aan, dat beide uit de Krijtperiode afkomstige soorten karakteristieke hersenen hadden, zoals ook nu nog bij de vogels worden aangetroffen. Hier werd geen spoor van een overgangstype gevonden.

Vermoedelijk was het momenteel bekende vogeltype reeds tegen het einde van de Krijtperiode (65 tot 135 miljoen jaar geleden) volkomen ontwikkeld. Van dat ogenblik af, omstreeks het begin van de Tertiair-periode (2,5 tot 65 miljoen jaar geleden) blijken de gegevens over de vogels heel wat talrijker te worden. Tegen het einde van de Krijtperiode zijn de zoogdieren met veel typen tot ontwikkeling gekomen en op overeenkomstige manier heeft een groot aantal vogelgroepen in de belangrijke overgangperiode van het Tertiair een bloeitijd gekend. Evenals de zoogdieren zich in het Tertiair over de hele aarde hebben verspreid, zo is ook de vormenrijkdom van de vogels toegenomen. In deze zelfde periode beleven de beide grote groepen van de warmbloedigen hun grote opbloei.

In systematisch opzicht heeft men de vogels in ongeveer vijftig orden ingedeeld. Overziet men die, dan is het niet zo gemakkelijk om met zekerheid te zeggen welke van de vele vormen er eerder zal zijn geweest dan de andere. Reeds aan het begin van het Tertiair is de rijkdom aan vormen opmerkelijk groot.

De zangvogels treden in de geschiedenis van de vogels laat op. Dit treft ons te

meer, omdat door die zangvogels de momenteel belangrijkste groep wordt gevormd, die verreweg de meeste soorten telt. Ook in onze vogelliefhebberij spelen de zangvogels (zoals bekend) een belangrijke rol. De soortvorming schijnt in deze groep nog steeds voort te duren. Dit zijn min of meer vaststaande feiten, die met een aantal veronderstellingen worden aangevuld. Ook die laatste worden tegenwoordig in brede kring aanvaard. Bij de studie van de ontwikkelingsgeschiedenis van de vogels is de belangstelling echter van tijd tot tijd ook op verschijnselen gericht geweest, waarvan een beschouwing ook nu nog alleszins zinrijk is. In het kort willen wij daaraan hier nog onze aandacht schenken.

Volgens een bepaalde opvatting zijn de vogels uit tweeënige rennende reptielen ontstaan. Een tijdlang werden de struisvogels (waarvan ook nu nog enige soorten worden aangetroffen) daarom als voorbeelden van een vroege ontwikkeling beschouwd. Eerst zouden loopvogels zijn gevormd, waarvan er verschillende opmerkelijk groot bleken te zijn. De tegenwoordige struisvogels zouden dan als de laatste vertegenwoordigers van een voorbijgegangene belangrijke bloeiperiode moeten worden beschouwd.

Op Madagascar en in Nieuw-Zeeland heeft men interessante vondsten gedaan, die uitstekend in deze gedachten-gang pasten. In de vorige eeuw heeft men daar overblijfselen van skeletten van enorme struissachtige vogels aangetroffen. Eén van deze reuzen **Aepyornis** was vrijwel drie meter hoog. **Diornis**, de grootste soort van Nieuw-Zeeland, bereikte een hoogte van ongeveer 3,5 meter. De inhoud van de eieren van die reusachtige struisen bedroeg acht tot negen liter. Dat is ongeveer evenveel als 150 kippe-eieren of zes eieren van de bekende Afrikaanse struisvogel. Al met al wonderlijke niet-vliegende eilandbewoners, die in historische tijden nog met de mens hebben samengeleefd. De nieuwzeelandse moa's hebben vermoedelijk hun bestaan tot in de veertiende eeuw kunnen rekken. Sommige deskundigen nemen aan, dat ze er zelfs nog in de zeventiende eeuw moeten zijn geweest. De Madagascar-struisen zijn ongetwijfeld ook vrij laat tot uitroeiing gekomen.

Al die struisvogels leefden op de zuidelijke continenten (Australië, Afrika, Zuid-Amerika) alsmede op eilanden in hun onmiddellijke omgeving. Dit feit is van belang voor opvattingen, die zich reeds lang bezighouden met de veranderingen van de continenten. De opvat-

ting dat de tegenwoordige zuidelijke continenten eens één aaneengesloten landmassa hebben gevormd, had het vermoeden als gevolg, dat de reuzenstruisen op dit zuid-continent zijn ontstaan en zich na de splitsing afzonderlijk hebben ontwikkeld. De opvatting van de uiteendrijvende continenten heeft de laatste tijd een groot aantal nieuwe aanhangers gekregen. Voor een aantal bijzondere feiten wat de verspreiding van de dieren betreft, worden dan ook aannemelijke verklaringen gegeven.

Met betrekking tot deze struisen zijn belangrijke onderzoeken opgezet. Ongetwijfeld deed men dit om de mate van verwantschap tussen deze niet tot vliegen in staat zijnde vogels nauwkeurig te leren kennen, alsmede om de genoemde opvattingen te toetsen. In grote lijnen was het resultaat van die onderzoeken als volgt: de afstamming van de struisen is volkomen verschillend, ondanks een opvallende uitwendige gelijkheid. De afzonderlijke groepen blijken geen nauwe verwantschap te vertonen. De overeenkomst in uiterlijk wijst er slechts op, dat de ontwikkeling van krachtige poten en de reductie van de vleugels gelijktijdig in ver uiteenliggende gebieden tot stand zijn gekomen. Nauwkeurig onderzoek heeft uitgewezen, dat de ons bekende struisvogels van verschillende vogelvormen afkomstig zijn, waarbij het vliegvermogen verloren is gegaan. Met het oog daarop mogen ze dus absoluut niet worden beschouwd als een rest van één bepaalde oervogelfauna. De ontwikkeling waarbij het vliegvermogen geheel verloren ging en zelfs tot volledig verlies van de voorste ledematen kon leiden, moet bij de verschillende vogelgroepen geheel afzonderlijk zijn opgetreden. Ongetwijfeld is een groot aantal van die soorten al in een vroege periode van de aardgeschiedenis uitgestorven, zonder dat ze aan ons bekend zijn geworden. Men kan zich voorstellen, dat ze in het geheel niet opgewassen waren tegen de concurrentie van vogels die wel konden vliegen. In vrij geïsoleerde streken zijn andere soorten erin geslaagd om zich nog enige tijd te handhaven. Dit is vooral op eilanden gebeurt, waar geen gevaarlijke roofdieren (roofvogels bijvoorbeeld, alsmede varkens, honden, katten, ratten enzovoorts).

Op de Maskarenen, een eilandengroep die in 1505 door de Portugezen werd ontdekt (op zoek naar een nieuwe scheepsweg naar Indië en de Molukken), trof men verschillende vreemde, vleugelloze vogelsoorten aan. Aan natuurbescherming werd in die tijd niet gedaan en zo werden die soorten in kor-

te tijd uitgeroeid. Wat skeletresten van sommige is alles wat ons daarvan is overgebleven. De reuzenduif die **dron-te** of **dodo** wordt genoemd, is vermaard geworden. Hij was ongeveer zo groot als een pelikaan, maar met een gewicht van ongeveer 25 kilogram was hij meer dan tweemaal zo zwaar. Hulpeloos als de dodo was, is hij bijzonder snel uitgeroeid. Na 1679 wordt er in de scheeps-journalen geen melding meer van gemaakt. Geruime tijd was deze reuzenduif slechts van afbeeldingen bekend. In een moeras op Mauritius werd eerst in 1865 een aantal skeletresten van de dodo ontdekt, die uitgebreid werden beschreven.

De uitstekend zwemmende reuzenalk is een andere vleugelloze vogel, die eerst in de negentiende eeuw in de Noordelijke Atlantische Oceaan door zeelieden werd uitgeroeid. Hij werd **pinguin** genoemd, een woord van Keltische afkomst. In de vijftiende eeuw werden door zeelieden op het zuidelijk halfrond zwemmende vogels aangetroffen, die uitwendig wel wat op de reuzenalk leken. Met het oog daarop werden ze prompt **pinguins** genoemd. Uiteindelijk verdwenen de oorspronkelijke pinguins door menselijk toedoen, maar dit nam niet weg dat men de naam voor de helemaal niet verwante zwemvogels van het zuidelijk halfrond bleef gebruiken.

Overigens blijken de rond het antarctische continent voorkomende pinguins een lange voorgeschiedenis te hebben. Dergelijke vogels moeten al dertig miljoen jaar geleden hebben geleefd. Op grond van de oudste vondsten kan worden geconcludeerd, dat de geleidelijke ontwikkeling van het pinguintype al veel eerder moet zijn begonnen, misschien zelfs wel zestig miljoen jaar geleden.

Van Nieuw-Zeeland en het kleine eiland Seymour in het Zuidpoolgebied zijn de oudste resten bekend, die erop wijzen, dat er onder de voorouders van de pinguins ware reuzen hebben bestaan, waarbij de thans nog levende grote keizerspinguins nog meer dwergen lijken. Twee van deze soorten die waarschijnlijk geweldige rovers zijn geweest, zouden bij de mens tot aan de schouders hebben gereikt.

De volière van de maand

In mei 1983 heb ik u reeds het een en ander over mijn volière, in deze rubriek, verteld. Tevens deelde ik toen mede dat er een nieuw onderkomen in aantocht was. Welnu het resultaat ziet u op de foto.

Deze ruimte is ingericht in de los van mijn woning staande berging welke een oppervlakte heeft van 6.50 x 2.35 m. Door middel van een binnenmuur met deur, heb ik daarvan een oppervlakte van 2.20 x 2.35 meter afgescheiden en speciaal bestemd voor de vogelkweek. Links zijn er twee vluchten geprojecteerd, een onder en een boven, van 2.10 m lang, 1 m breed en 1 m hoog. Rechts is er een werkbank waaronder de helft van de ruimte is benut voor een vluchtje speciaal bestemd voor de jonge vogels en de rest van die ruimte is bestemd voor opslag. Een opengaand raam kan voor de frisse luchttoevoer zorgen. De vluchtjes zijn betegeld. In de wanden van de twee linkse vluchtjes zijn luikjes aangebracht waardoor de vogels in een aangrenzende buitenvlucht kunnen komen.

Rechts op de werkbank hebben we nog een twaalfal broedkooien opgesteld met faunafrenten in de afmetingen 30 x 30 x 40 cm.

De gehele kweekruimte is voorzien van stromend water en een afvoerputje in de vloer. De verlichting bestaat uit TL lampen type 36 daylight welke aan en uit worden geschakeld door middel van een klok. De ruimte wordt verwarmd door middel van een elektrische oliegevulde radiator.

Inmiddels ben ik met mijn kleurkanaries van kleurslagen veranderd en, zo-

als vaak in het begin, zijn de resultaten nog niet optimaal. Overigens waren de resultaten op de tentoonstelling in 1984 al weer wat beter en derhalve zien we hoopvol uit naar de kweek- en tentoonstellingsresultaten in dit jaar.

C.D. v.d. Broek,
Buygersstraat 6,
Leeuwarden.

Dat je op allerlei manieren vogels kunt houden, zelfs al ben je nog zo klein behuisd, is algemeen bekend. De foto laat u een van die mogelijkheden zien alhoewel er best mensen zullen zijn die zich afvragen of een dergelijke huisvesting wel is aan te bevelen. In elk geval dient

men wel te waken voor overbevolking en dat doet L. van de Anker, Schepeland 36 in Kerkdriel, welke de eigenaar van dit vogelverblijf is, dan ook wel.

De kooi is zeshoekig en bestaat uit een drietal op elkaar bevestigde elementen. Het bodemoppervlak is ongeveer 90 vierkante centimeter en de hoogte bedraagt ongeveer 1.40 m. In het onderste gedeelte is er plaats voor eten en drinken, op de eerste verdieping bevinden zich de nestgelegenheden en de bovenste laag biedt wat vlieg mogelijkheden. De bevolking bestaat uit enkele kleurkanaries die zich evenwel goed in die kooi thuisvoelen en naast veel gezang ook tot voortplanting komen.

Goudgarantie?

In tegenstelling tot het pigmentpatroon wordt de vetstofkleur tijdens de eerste fase van opgroei summier ontwikkeld. Het jeugdkleed dat gedragen wordt tot de leeftijd van ± 6 weken gaat na die tijd veranderen. De vetstofkleuren geel en oranje-rood gaan zich inmiddels een hormonale werking ontwikkelen tot een vrouwelijke of mannelijke kleur.

Uitzonderingen daargelaten is de kleurintensiteit bij mannen sterker dan bij de poppen. Onze standaard-eisen erkennen dat gegeven volledig. De eisen zijn zodanig en zonder dat dit nader omschreven wordt, zodat bijvoorbeeld van de goudisabel het mannelijke kleurtype als de meest ideale vogel gezien wordt. Voor de gewone isabel is het vrouwelijke kleurtype de aangewezen vogel. Het produkt kleur is afhankelijk van de erfelijke aanleg tot ontwikkeling van kleur, lengte van de bevedering en de voeding. Kleurstoffen uit de voeding kunnen alleen optimaal benut worden tijdens de groei van de veer, dus in de rui-periode. Tijdens het proces van ontwikkeling, de omzetting van de uit de voeding opgenomen kleurstoffen, de carotinoïden, is het belangrijk dat er rekening mee gehouden wordt dat het resultaat van het proces pas na ± 30 dagen in de bevedering zichtbaar is. Dat wil dus

zeggen, wanneer een aanvang gemaakt wordt met het verstrekken van kleurstimulerende stoffen men niet mag en kan verwachten dat na enkele dagen de uitwerking te zien is. Bijna elke voeding die we aan kleurkanaries geven bevat in min of meerdere mate carotinoïden, kortweg caroteen genoemd.

Echter niet alle voedingsstoffen, zaden, groenvoer en dergelijke, bevatten dezelfde soort en hoeveelheid caroteen. Caroteen heeft een dubbelfunctie te weten het is de moedersubstantie van vitamine A (pro vitamine A) en heeft een verenkleurend vermogen.

door H.J. Veerkamp

Het meest voorkomende caroteen is geel, genaamd luteïne en is te vinden bij de meeste geelbloeiende planten. Een ander geel caroteen is zeaxanthine voorkomende in mais. Beide stoffen hebben een verschillende sterkte-werking. Proefondervindelijk is bewezen, dat zeaxanthine sterker geelkleurend werkt dan luteïne.

Er zijn vogels waarbij de kleurwerking van caroteen direct in de bevedering gereproduceerd wordt.

Bij kanaries echter wordt de uit de voeding opgenomen caroteen omgezet in de lichaamseigen kleur geel. De wetenschappelijke naam hiervoor is kanariescathophyl. Het uit maïscaroteen omgezette kanariescathophyl geeft een andere uitkleuring dan het geel afkomstig van zaden of groenvoer. Zo kan het gebeuren, dat een goudgetinte vogel die een maïsvoeding gehad heeft de volgende rui-periode een andere goudtint te zien geeft als hem maïsvoeding onthouden wordt. Zeer duidelijk waarneembaar is het gevolg bij dominant witten en zilvertinten die gevoed wor-

den met maïs, vooral halfrijpe. In plaats van wit of zilver wordt vooral op de borst een zachte olijfeurige kleur gemanifesteerd. Dit verschijnsel treedt niet bij alle witten of zilvertinten op.

De oorzaak hiervan is te vinden in een complex van factoren. Namelijk de graad van intensiviteit, de variabele werking van de dominant witfaktor, het omzettingsvermogen en de voeding bepalen de werkingsfeer. Een faktor is nooit volledig dominant of recessief. De dominant witfaktor belet het optreden van vetstofkleur bij de witten en zilvertinten. Dit is echter ten dele juist, want in min of meerdere mate is de zogenaamde aanslag in de vleugelpennen, vleugelboog en soms in de staartpennen zichtbaar. In de kleine veren, de contourveren, is altijd nog een zwakke concentratie van geel aanwezig. Normaal niet te zien, echter het uit maïs afkomstige zeaxanthine aktiveert in sterke mate het nog aanwezige geel met als gevolg,

dat een olijfeurige was zichtbaar wordt.

Bij goudgeel- of goudgetinte pigmentvogels zal de voeding van zeaxanthine de kleur aanmerkelijk verdiepen. Sommige onkruiden zoals bijvoorbeeld kruiskruid en paardbloem geven ook een verdieping van kleur te zien. Halfrijpe, niet uitgerijpte zaden geven veelal een soortgelijk effect. Maar pas op! Op de plaatsen waar de contourveertjes het kleinst zijn, vooral boven de snavel, is de kans groot dat de geel- of goudtint zo sterk geconcentreerd wordt, dat deze kleur afwijkt van de overige kleur.

De keurmeester zal dat als foutieve uitkleuring kenbaar maken met de gekijkte uitdrukking "warm boven de snavel". Sinds enkele jaren is het gebruik van geelkleurstimulators toegenomen. Het gevolg is dat de klas goudgeel op de tentoonstellingen rijk vertegenwoordigd is. De klacht van niet doorgekleurde vleugel- en staartpennen is afgeno-

men. Maar de goudgele kanaries met een foutieve kleurpresentatie liegen er ook niet om.

Legio goudgeelen die het geel in verschillende kleurkwaliteiten laten zien worden de keurmeester voorgeschoteld. De bemerkingen op het keurbriefje, kleur niet egaal, niet van gelijke kleurkwaliteit of kleurverschillen waarneembaar, zijn dan ook terecht. Natuurlijk mogen en kunnen we geen tegenstanders zijn van het gebruik van geel uit een potje, we zijn immers ook niet tegen de voeding van roodstimulerende stoffen. Laten we echter nooit vergeten, dat alles zijn begrenzingen heeft. Dus uiterst secuur te werk gaan. Er is een goed spreekwoord dat zegt: Het is niet alles goud wat er blinkt.

KAMPIOEN worden is niet voor iedereen even belangrijk.

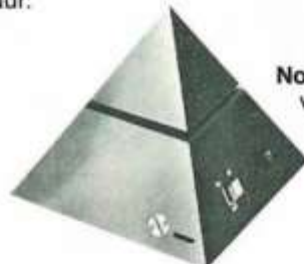
Het enige wat wel telt is GEZONDHEID. (Zowel voor de vogels als voor de kweker.)

Kom onze nieuwste apparatuur bekijken in de showroom. Onder het genot van een kopje koffie, laten wij u tijdens de vakantietijd een uitgebreide demonstratie zien met de WOLRO LUCHTREINIGERS. Bestellen per telefoon kan ook. Levering binnen 24 uur.

Enkele types:

No. 1
voor 50 m³ à f 269,—

No. 2
voor 100 m³
à f 389,—

No. 4 uitbreidingskast voor max.
12 vertrekken à 45 m³ à f 299,—
incl. 1 element.
Losse elementen f 74,—

WOLRO LUCHTREINIGING

Haringvliet 90 (bij Havenziekenhuis)
3011 GT ROTTERDAM
Telefoon 010 - 13 55 01 of 01807 - 1 89 12

Op al onze apparatuur zit 5 jaar garantie!

..... type à f

Naam

Adres

Postcode

Plaats

• gratis documentatie + referenties

Kleurkanaries showen en fraude's

Een van de hoogtepunten in onze hobby is voor een groot aantal liefhebbers het deelnemen aan tentoonstellingen. Immers dan is er de mogelijkheid om ons gekweekt materiaal aan anderen te tonen en mee te dingen naar een ereplaats. Om als een van de prijswinnaars uit de bus te komen, zal de door ons ingezonden vogel zich zo goed mogelijk moeten laten zien. Het plaatje van de vogel moet passen in het vraagprogramma van onze organisatie en voldoen aan de voorwaarden als omschreven in de standaardisen voor kleur-vorm en postuurkanaries, dit ter beoordeling van de daarvoor opgeleide keurmeesters.

Naast reinheid van vogel en kooi (voor het t.t. seizoen 1985/1986 alleen nog de t.t. kooi als omschreven in artikel 13 van het Reglement voor tentoonstellingen en in de groene bijlage van het juli nummer van Onze Vogels vermeld) kunnen houding en bevedering het puntentotaal van de ingezonden vogel opwaarderen. De bevedering van de vogel moet rein en ongeschonden zijn. Dus alleen een vogel met een complete en gesloten bevedering zal op een eerste plaats kunnen eindigen. Vleugel- en staartpenen dienen volledig aanwezig te zijn. Het is niet toegestaan vleugel- of staartpenen te plakken of te lijmen en deze met haarlak of dergelijke stoffen te behandelen. Ook is het niet toegestaan de contourbevedering van kanaries bij te knippen. In al deze gevallen zal er op zijn minst door de keurmeester moeten worden gestraft met meerdere aftrekpunten voor de bevedering, in ernstige gevallen kan diskwalificatie volgen met alle nare gevolgen van dien. Modificatie in deze is dus bij kanaries niet toegestaan. Laat U zich daartoe dan ook niet verleiden.

Veel erger wordt het als vogels uitwendig worden bijgekleurd. In het keurseizoen 1984/1985 kwamen een aantal van deze door keurmeesters geconstateerde zaken aan het licht, groter dan ooit tevoren. Jammer voor de keurmeesters die het constateerden en die maatregelen moesten nemen, zij beleefden derhalve een minder prettige keurdag dan dat zij zich hadden voorgesteld. Jammer

voor de afdelingen, die door dergelijke zaken vaak in negatieve zin in het nieuws kwamen. Jammer ook voor onze organisatie, waarvan het Bondsbestuur nadien maatregelen moet treffen voor zaken, die zij liever niet ter behandeling in hun portefeuille ontvangen. Jammer ook voor de inzender, die in de meeste gevallen een uitsluiting voor het deelnemen aan tentoonstellingen voor een aantal jaren wacht en derhalve bewust of onbewust vaak in negatieve zin in de publiciteit komt. Hoe radicaal de gevolgen voor de betrokkenen ook zijn, of nu van opzet of schuld gesproken kan worden, tegen het uitwendig bijkleuren van de bevedering of hoordelen van vogels dient met kracht opgetreden te worden, het bedrijven van zulke handelingen mag niet de intentie van onze hobby zijn. Laten wij alleen proberen, door de kweek goede exemplaren te showen en niet door het uitwendig bijkleuren van de bevedering of hoordelen.

Ik zal in deze geen artikelen gaan noemen, die door inzenders uitwendig bij hun vogels waren gebruikt, waardoor later fraude ten laste moest worden gelegd. Er zijn ook gevallen bekend die zo professioneel waren aangepakt, waardoor fraude tijdens de keuring niet werd vastgesteld. In de meeste gevallen is voor het uitwendig bijkleuren gebruik gemaakt van een middel dat voor inwendig gebruik van de vogel bestemd was en dat door het badwater werd gemengd, hetgeen dan verkleu-

ring van de bevedering tot gevolg had. In de meeste gevallen geeft het lezen van de gebruiksaanwijzing bij de verschillende artikelen al een duidelijke aanwijzing. Als wij stoffen aan het badwater voor vogels toevoegen, die het water doen verkleuren, laat het resultaat zich gemakkelijk raden. In de praktijk blijkt nagenoeg altijd, dat het middel, dat is aangewend, overeenkomt met de grondkleur van de vogel, dat kan natuurlijk toeval zijn maar laten wij elkander daarin toch alstublieft niet proberen een rad voor de ogen te draaien. Op studiebijeenkomsten van keurmeesters zijn in het verleden al verschillende besprekingen over deze materie geweest en zelfs proeven genomen, dit ook ter oriëntatie van de keurmeesters, hopelijk behoeven zij van hun kennis in deze in de praktijk geen gebruik te maken, daar zijn zij geen keurmeester voor geworden. In deze past slechts één advies, laten wij niets ondernemen hetgeen uitwendig bijkleuren van bevedering of hoordelen tot gevolg zou kunnen hebben. In verband met de verontwaardigende ontwikkelingen omtrent vorenstaande materie in het achter ons liggende keurseizoen, meende ik mede uit het oogpunt van informatie daar iets over te moeten schrijven. Laten wij onze sport gezond houden, dan alleen kan het ons veel vreugde geven. Namens de technische commissie kleur-vorm en postuurkanaries.

M.Y. Sikkes

Zebravinken in 50 kleurslagen

Oranjeborst Phaeo

De vorige maand hebben wij u wat verteld over de phaeo zebra vinken, daarbij is uitgelegd hoe die kleurslag aan zijn benaming is gekomen. Bij het ontstaan van de oranjeborst zebra vink was de benaming phaeo eigenlijk niet helemaal juist meer voor de phaeo zoals wij die nu kennen. Bij die naamgeving werd uitgegaan van het maximaal mogelijke bezit aan phaeomelanine, de oranjeborst gooide in die zinswijze roet in het

eten omdat ineens kwam vast te staan dat er nog veel meer mogelijk was. Door deze nieuwe mutatie bleek het phaeo-

Tekst: Hans Klören
Foto's: Ton de Bruijn

melanine bezit met meer dan 100% te vermeerderen. Toen de eerste oranjeborsten in Nederland waren ingevoerd, werd dan ook al dadelijk de kweek op

gang gezet voor de oranjeborst phaeo's. Hiervoor moesten de factoren isabel, zwartborst en oranjeborst in één vogel verenigd worden. Om dit te bereiken werden phaeo's gepaard aan oranjeborsten. De eerste oranjeborst phaeo zou in de tweede generatie kunnen worden geboren. Omdat het op de eerste plaats om de mannen te doen was, was de kans dat een dergelijke kleurslag geboren zou worden 1:128. U kunt begrijpen dat met veel spanning die eerste jongen in die tweede generatie tegemoet werd gezien. De afgebeelde jonge zebra vink bij dit artikel is de eerste oranjeborst phaeo man die in Nederland is geboren, dat was in het najaar van 1982. Hoewel dus een combinatievogel, die in het prille begin stond van de oranjeborstkweek, mag worden gezegd dat deze eerste oranjeborst phaeo al vrij goed van type was. Hij staat ook mooi hoog op de pootjes en het formaat – hoewel vanaf dit plaatje niet te beoordelen – was ook al vrij goed. Nu wij al weer een paar jaar verder zijn moeten wij helaas vaststellen dat de oranjeborst phaeo zebra vink eigenlijk nog niet in optima forma uitvoering op de tentoonstellingen te zien is geweest. Te verwachten is namelijk dat de oranjeborst phaeo een nagenoeg oranjebruine kop, een bijna oranjebruine borst, vrij veel oranjebruine tekening op het onderlichaam en vleugeldek zal hebben. Ik kan mij voorstellen dat, wanneer deze ze-

bravinken er eenmaal zijn volgens dit ideaalbeeld, ze nog maar nauwelijks zullen worden herkend als zebra-vink. Het afgebeelde koppel phaeo oranjeborsten is nog niet van top klasse. De pop heeft een typische oranjeborst model, een vrij slanke vogel met een vrij klein kopje. Ook de man is nog geen forse jonge. De oranjeborst man die van opzij is afgebeeld laat een goed model zien, is goed van formaat en ook de houding is prima. Het enige wat deze vogel nog mist, is een wat uitgebreider tekening op het onderlijf. De borsttekening is zondermeer goed, ook al is te verwachten dat uiteindelijk de hele borst oranjebruin zal worden. Als je deze man zo bekijkt zou je niet vermoeden dat de kweek van de oranjeborst phaeo's zo moeizaam verloopt. Ik ben er echter van overtuigd dat ze binnen niet al te lange tijd de populariteit van de maskers zullen overvleugelen.

Aziatische Mierenspecht

Prof. dr. A. Stolk

De grote leikleurige mierenspecht **Muelleripicus pulverulentus** laat een zeldzaam geval van vriendschap tussen een vogel en insecten zien. Deze ongeveer vijftig centimeter lange specht met een bruingrijs tot leikleurig verenkleed is gewoon om zijn nestholte in een mierenest uit te hakken. De vogel wordt door de mieren geduld, hoewel ze gewoonlijk zo agressief zijn, dat elke indringer onmiddellijk wordt geweerd. Hoe hij dit klaarspeelt en de strijdlustige mieren kan kalmeren, is tot op heden onbekend. Wel weten wij dat de soort in wouden en moerasachtige streken voorkomt, tot een maximale hoogte van ongeveer 1170 meter. Het verspreidingsgebied omvat Noord-India tot Zuidwest China, alsmede de Grote Soenda-eilanden en Palawan. In Hong Kong, Tonkin, Noord-Amman en Centraal-Thailand zal men hem tevergeefs zoeken.

De roep is een luidschreeuwend balkend gekakel en wordt bij de geluiden-

communicatie als contactsignaal gebruikt. De vogel is namelijk min of meer

sociaal en komt gewoonlijk in groepjes van twee tot tien vogels voor. Tussen het mannetje en het vrouwtje bestaat een duidelijk geslachtsonderscheid dat in een rode vlek bij de laatste bestaat, alsmede een rozerode tint op de keel en de voorhals.

Behalve de genoemde soort zijn er nog drie mierenspechten van het geslacht **Muelleripicus** bekend, die nog het meest met de zwarte spechten van het geslacht **Dryocopus** verwant zijn.

Nest van de Aziatische mierenspecht met twee jongen in een mierenkolonie bij aanwezigheid van een ouderdier. Let op de mieren en witte mierenpoppen die in de aangesneden gangen zijn te zien.

Iedereen kent dit gokspelletje wel. Voordat de munt wordt opgegooid voor- spellt men dat kruis of munt boven zal lig- gen. De gokker weet dat hij per keer vijftig procent kans heeft op gelijk en vijftig procent kans op ongelijk. Meestal wordt het spelletje maar een klein aan- tal keren herhaald. Alle uitkomsten bij elkaar geteld kunnen dan flink van de vijftig procent afwijken. Maar hoe vaker het spelletje wordt gespeeld, hoe groter de kans wordt dat ook de andere kant een keer boven komt te liggen. Het ge- beurt zelden dat na tien worpen ook tien keer kruis (of tien keer munt) boven ligt. De kans op deze uitkomst is ongeveer één op duizend. Bij twintig worpen is het vrijwel uitgesloten dat slechts één kant boven komt. Naarmate het aantal wor- pen groter is, zal de uitkomst kruis-munt dichter bij de vijftig procent liggen.

In de boerderij hebben we ook te ma- ken met kansen. Kansen waarbij we de uiteindelijke uitkomst voor een deel zelf kunnen bepalen. Dat is de kans op veel of weinig mannen in verhouding tot het aantal poppen. Niet dat wij uitmaken of een bepaald legsel veel of weinig man- nen oplevert. Maar wel kunnen we de kans voorspellen tussen welke grenzen de verhouding mannen en poppen van alle legfels samen zal liggen.

Zoals bekend is, bepaalt de broedpop het geslacht van de jongen, omdat zij x- en ij-chromosomen bezit en de man slechts x-chromosomen. Er is geen reden om aan te nemen dat de broedpop meer eicellen met x-chromosomen heeft dan met ij-chromosomen of ander- som. Ik denk dat beide soorten chromo- somen in gelijke aantallen bij de pop aanwezig zijn. Bevestiging uit de litera- tuur ontbreekt me op dit moment. De kans dat een eicel tot ontwikkeling komt zal dan evengroot zijn als van een eicel met een y-chromosoom. Verder neem ik aan dat de kans op bevruchting voor beide eicellen gelijk is. Ook neem ik aan dat de kans op het uitkomen van de eieren en het opgroeien van de jongen niet afhankelijk is van het geslacht. Al beweren sommigen dat mannelijke nestjongen actiever en feller zijn dan vrouwelijke, en dat vrouwelijke exem- plaren – nadat ze het nest verlaten heb- ben – de laatste fase naar zelfstandig- heid beter overleven dan mannelijke.

Deze twee beweringen compenseren elkaar, zodat we toch mogen verwach- ten dat de kansen niet door het geslacht worden beïnvloed.

Uit de opmerkingen die na afloop van het broedseizoen worden gemaakt leid ik af dat de ene kweker veel mannen heeft en de ander veel poppen. De on- dertoon van deze verhalen is dat men het graag net andersom had willen heb- ben, om wat voor reden dan ook. Echter met het oog op de nakweek en de ten- toonstelling zal iedere kweker er bij ge- baast zijn dat het aantal van beide ge- slachten ongeveer evengroot is. Dit moet voor elke kleurslag apart gelden (of per groep van kleurslagen zoals oranjerood en oranjeroodschimmel) en niet voor alle kleurslagen bij elkaar.

Om het probleem op te lossen gaan we eerst na wat "veel" betekent. Daarvoor neem ik twee voorbeelden: kweker A kweekt twintig vogels, waaronder ze- ven mannen. Kweker B fokt honderd vo- gels, waaronder 34 mannen. Voor beide

kwekers geldt dat ze er maar één kleur- slag op na houden. En in beide gevallen is de verhouding mannen/poppen on- geveer één op twee. Het verschil is dat de uitkomst van A heel gewoon is. Er is zelfs een behoorlijke kans (elf procent) dat A nog minder mannen had gekre- gen, hij mag nog van geluk spreken dat het niet bij drie of vier mannen bleef. Waarschijnlijk zal A klagen dat hij zeven mannen te weinig vindt. Kweker B zal dat misschien niet doen, hoewel hij er veel meer reden voor heeft, want de uit- komst is bij hem erg ongewoon. Deze komt maar in één op de duizend geval- len voor. A had ter vergelijking maar drie mannen mogen hebben om net zo'n zeldzame score te maken. Een uitkomst van 42 mannen en 58 poppen zou voor B net zo gewoon zijn geweest als de ze- ven-dertien uitkomst van A.

Om u de hele manier van kansbereke- ning te besparen, zal ik proberen op een eenvoudige manier duidelijk te ma- ken wat normale en wat abnormale uit- komsten zijn. A had twintig vogels, de

KALENDER 1985

Toko Toekan

Toekans zijn over het algemeen fraai gekeurde vogels met een enorme snavel die bij sommige soorten vrijwel net zo lang is als het gehele lichaam. Het geslacht *Ramphastos* telt ongeveer een dozijn soorten en diverse ondersoorten.

Een bekende soort is de hier - op het kalenderblad - afgebeelde dier, dat net als de overige toekans, domesticiteit heeft in Zuid-Amerika: het oostelijk deel vanaf de drie Guyana's zuidelijk tot noordelijk Argentinië. Het woongebied - de habitat - zijn de bossen. Daar brengen de vogels vrijwel hun gehele leven door in het geboomte; op de grond komen ze zelden. Zij zijn zeer actief en beweeglijk en ondanks hun korte vleugels, zijn deze toekans uitstekende vliegers, die een flinke snelheid kunnen ontwikkelen.

Het voedsel bestaat uit allerlei soorten vruchten en in het wild schijnen vooral de vezelige vruchten van *Ficus* en diverse soorten palmen de voorkeur te genieten. Deze vruchten worden in hun geheel naar binnen geschrokt en de pitten worden later uitgebraakt. Maar ook grote insecten, kleine zoogdieren en reptielen, alsmede kale nestjongen van vogels zijn veilig voor ze.

Het nest is een holte in een boom en wel een natuurlijke, want zelf een hol hakken kunnen deze vogels niet. Soms zit het laag boven de grond, dan weer op een hoogte van zo'n 20 tot 30 meter! Doorgaans wordt het door hetzelfde paar jaren achtereen gebruikt. Nestmateriaal wordt niet gebruikt en de witte eieren komen zonder enige onderlaag op de nestbodem te liggen. Beide ouders nemen een deel van het broeden voor hun rekening en ook brengen zij de jongen gezamenlijk groot. Het kroost komt naakt ter wereld en is in het begin volkomen hulpeloos. Zij blijven wel een week of zeven in het nest.

Toekans kunnen schelle geluiden produceren, maar tevens een zacht gesnor, dat doet denken aan het spinnen van een poes. Dat schijnt een manier te zijn om hun tevredenheid of plezier uit te drukken.

MEINDERT DE JONG

helft van twintig is tien. Maar A had er maar zeven, dus wijkt zijn uitkomst drie af van het gemiddelde van tien. Bij B is de afwijking van het gemiddelde van vijftig maar liefst zestien. U zult intussen begrepen hebben waarom ik het gemiddelde neem, inderdaad, dat houdt verband met de vijftig procent kans.

Nu zijn we er nog niet. Om uitkomsten te kunnen vergelijken moet de kans op afwijkingen gelijk zijn. De resultaten van veel rekenwerk vindt u in onderstaande tabel. Hierin zijn bij verschillende aantallen gekweekte vogels de afwijkingen van het gemiddelde weergegeven. Voor alle gevallen geldt dat de kans op nog grotere afwijkingen van het gemiddelde kleiner is dan één procent.

totaal aantal jonge vogels	gemiddeld maximale		aantal mannen/poppen		procenten	
	aantal mannen/poppen	afwijking van het gemiddelde	minimaal	maximaal	minimaal	maximaal
10.000	5.000	132	4.868	5.132	48,7	51,3
1.000	500	41	459	541	45,9	54,1
200	100	18	82	118	41	59
100	50	12	38	62	38	62
80	40	11	29	51	36	64
60	30	10	20	40	33	67
40	20	8	12	28	30	70
20	10	5	5	15	25	75
10	5	4	1	9	10	90

Als honderd kwekers elk 200 vogels kweken, zullen er negenennegentig (99) kwekers zijn die tussen de 81 en 119 mannen hebben. Slechts één kweker zal 81 en minder of 119 en meer mannen hebben.

De beide laatste kolommen tonen duidelijk aan dat het percentage mannen (of poppen) erg laag of erg hoog kan worden als het totale aantal vogels klein blijft. Het is één van de mogelijkheden, het hoeft dus niet persé te gebeuren, maar u moet er niet gek van op kijken dat het gebeurt.

Als u gewend bent er vier kleurslagen op na te houden en u kweekt in elke kleurslag twintig jongen (samen 80), dan is het mogelijk dat u in één van deze kleurslagen slechts vijf mannen hebt. Dat is eigenlijk onvoldoende om daar uit goede TT-vogels te selecteren. In de andere drie kleurslagen heeft u mini-

maal 29-5 = 24 mannen, dat is nog maar acht mannen per kleurslag. Als u daarentegen het zelfde aantal broedhokken gebruikt voor twee kleurslagen en per kleurslag circa veertig vogels kweekt, dan bent u er voor 99 procent zeker van dat er in elke kleurslag twaalf of meer mannen bij zitten. Ook heeft u dan minstens twaalf poppen. De keuze is dan een stuk ruimer, zowel voor de TT, als voor de nakweek. Wilt u ook nog een stam inzenden? Wel dan is het helemaal zaak dat u uw aantal kleurslagen afstemt op het minimale aantal dat u kunt verwachten. Met de tabel er bij zal dat niet zo moeilijk zijn. Slechte broedresultaten kunnen het totale aantal jongen nadelig beïnvloeden.

Het hele verhaal komt misschien wat theoretisch bij u over. Maar bedenkt u dan wel dat het op een degelijke kansberekening berust, die door de praktijk wordt bevestigd. Indien u toch nog twijfelt, kijk er dan uw eigen kweekresultaten (per kleurslag) van de afgelopen jaren maar op na.

Het zal u opgevallen zijn dat ik voor mannen de ondergrens en voor poppen de bovengrens genomen heb. De reden hiervan is dat in de meeste gevallen mannen gewenst zijn voor de TT, uitgezonderd o.a. de mozaïeken.

In zekere zin bepaalt u zelf of het **kruis** (te weinig mannen) of **munt** (voldoende mannen voor een goed TT-resultaat) wordt.

Ik hoop dat dit verhaal u in de toekomst een beetje helpt om munt uit uw hobby te slaan.

Ing. H. Ruiter.

De
seel

Pica Pica door Cevah

Pica Pica is de door de wetenschap toebedachte naam aan onze inheemse en welbekende Ekster. Zoals gezegd welbekend, wij hebben de indruk dat ze in steeds grotere aantallen voorkomen. Je kunt ze overal in ons land tegenkomen en gezegd mag worden dat hun uiterlijke verschijningsvorm er best mag wezen.

Ze bouwen van takken en twijgen een bolvormig nest op een 4 tot 5 cm dik komvormig fundament van klei en aarde. De binnenkant wordt bekleed met hooiachtige grasstengels en dunne plantewortels. Voor de kap van het nest gebruiken de eksters vaak doornige takken en is het zeer moeilijk om zonder een schrammetje zo'n nest uit te halen. Een legsel bestaat uit 4 tot 5 blauwgroene vaak geelbruin bewaasde eieren welke lichtpaarse tot bruinachtige vlekken vertonen. De eieren zijn ongeveer 34 x 24 cm groot.

Alleen het vrouwtje broedt en zij doet daar 17 tot 18 dagen over. Tijdens het broeden wordt zij door de man met allerlei hapjes gevoerd. Bij de jonge eksters is de binnenkant van de met gele

verdikkingen omrande snavel donkerroze van kleur. Ze worden gevoerd met slakken, wormen en tal van kleine gewervelde diertjes. Ze blijven ongeveer 26 dagen in het nest en als ze uitvliegen gelijken ze al veel op volwassen vogels. Hun gevederte mist echter nog de fraaie glans en de staart is duidelijk korter. Tot het einde van de winter trekken ze in familieverband op om daarna elk hun eigen weg te gaan.

Alhoewel je dat op het eerste gezicht niet zou zeggen, is er toch wel enig verschil tussen volwassen mannelijke en vrouwelijke exemplaren. Als je een paartje in hun gewone doen observeert dan zie je dat de man wat groter is en ook een grovere kop heeft, het zwart in zijn bevedering is wat dieper van kleur met meer glans, het wit is helderder en de staart wat langer. Zijn houding heeft

meer van de stoere bink, is fier en zelfverzekerd.

Zo hier en daar, vooral op den buiten, wordt er wel een ekster als huisdier in een kooi gehouden. Er is veel plezier aan te beleven, vooral als je er regelmatig mee bezig ben. Ze worden vertrouwelijk en hebben enig imiteertalent. Dat met eksters wordt gekweekt zal vermoedelijk nog minder voorkomen.

Ons jeugdlied, Marco Heijmans uit Steenbergen, houdt zich al enkele jaren met dergelijke vogels bezig. Hij heeft een koppel kraaien, een koppel eksters, welke laatsten ook tot de familie der kraaiachtigen behoren, en een koppel wituifgaaien. Zowel kraaien als eksters heeft hij met de hand grootgebracht. Ze zijn tam dus erg vertrouwelijk. De ekster man is drie jaar oud en het vrouwtje twee jaar. Ze zijn beiden gehuisvest in een vluchtje van 2,50 m lang, 1,50 m breed en 2 m hoog. Begin maart 1984 is

34-24 mm

er in deze volière een flinke bos bremtakken bevestigd en kort daarna begonnen de eksters met takjes en dergelijke te slepen. Op de bremtakken werd van klei, takjes en stukjes sisal een flink nest

**Bij de NBvV zit je niet
in een eksternest.
Bij de NBvV zit je
gewoon goed!**

gebouwd, echter zonder overkapping. Op 15 april werden paringen waargenomen en op 19 april het eerste ei ge-

legd. Het laatste en zesde ei van dat broedsel volgde op 24 april.

Toen het vrouwtje ongeveer 18 dagen had gebroed, zijn er 4 jongen uitgekomen. 2 eitjes bleken onbevruucht te zijn. Ongeveer zes dagen later waren drie jongen dood, het vierde en enigst overgeblevene ontwikkelde zich voorspoedig. Het werd door beide oudervogels goed gevoerd en toen de jonge vogel 13 dagen oud was is hij met een tevoren zwart gemaakte ring van 6 mm geringd. Hij was bijna vier weken oud toen hij voor het eerst van het nest vloog. Hierna werd hij nog gedurende een dertigtal dagen door de oudervogels gevoerd.

Tijdens de broedperiode zijn de oudervogels bijzonder agressief en krijg je nauwelijks kans bij het nest te komen. Je moet ze ofwel weglokken met iets lekkers of een helm opzetten.

Als voedsel wordt verstrekt pateekorrels, hart, kittekat, muizen, mussen,

soms dode jonge postduiven en eivoer. Voor de opfok wat extra eivoer in de vorm van hardgekookte eieren met beschuit, meelwormen, stukjes kaas, ja zelfs wat frites.

Op Vogel '85 in Breda, is de jonge eigen kweek ekster ingezonden en door de keurmeesters gewaardeerd met 90 punten. Omdat hij de eerste was die een eigen kweek Ekster op de bondskampioen inzond, ontving Marco ook de NBvV-Oorkonde.

In april van dit jaar zat ma ekster weer te broeden, wederom op 6 eieren. Op 25 april zijn er 5 uitgekomen, een ei bleek onbevruucht. De jongen groeiden voortreffelijk en een ervan is al in een vroeg stadium binnenshuis gehaald waar hij met de hand werd grootgebracht. Dat zal straks zeker weer een bijzonder gezellig huisdier zijn.

De Albino Grasparkiet

Tekst: Harry van Doorne

Foto: Gerard Luthart

De albino grasparkiet is voor vele grasparkietliefhebbers een felbegeerde vogel, zowel bij de beginnende als bij de gevorderde kwekers. Je zou dan ook mogen verwachten dat deze kleurslag regelmatig op de tentoonstellingen te zien is, maar niets is minder waar. Zelfs op de tentoonstellingen van de Parkieten Speciaalclub zien we maar een handjevol van deze kleurslag. Menigeen zal zich afvragen hoe dat nou mogelijk is. Het probleem is namelijk dat de moeilijkheidsfactor bij de kweek van goede albino's wordt onderschat.

De beginnende liefhebber begint met albino's om de kleur en komt er dan na een à twee jaar achter dat de grasparkiet een type en postuurvogel is. Meestal worden de albino's dan verkocht en begint men aan een andere kleurslag. De gevorderde kweker met goede vogels neemt de albino er bij als kleurslag maar besteed eigenlijk te weinig aandacht aan de bevedering van de albino. Nu u dit weet, zal het u wellicht duidelijk zijn waarom we ze zo weinig tegenkomen.

De albino grasparkiet kweekt niet moeilijker dan een andere kleurslag, maar heeft bij die andere kleurslagen vergeleken een fijnere bevedering met weinig onderdons. Hierdoor toont deze kleurslag smaller en kleiner. Elke grasparkietkweker moet de mogelijkheden van de soorten bevedering en de groei-richting van de kopbevedering kennen. Juist dit onderdeel wordt zwaar onderschat, alhoewel de laatste jaren steeds meer kwekers de noodzaak van een goede bevedering zijn gaan inzien. De

parkieten speciaalclub heeft hierin zeker haar steentje bijgedragen. Bij de albino's ligt de moeilijkheid bij de bevedering waarvan we twee soorten kennen. A) de Yellow, hetgeen een heel fijne smalle bevedering is met weinig onderdons, veel voorkomend bij de ino's en B) de Buff bevedering. Deze buff bevedering is veel grover met veel onderdons regelmatig voorkomend bij de kleurslagen grijsgroen en grijs. Deze buff bevedering heeft men ook bij het kweken van albino's nodig teneinde meer volume te krijgen in de bovenbouw. Het beste is om een tussenvorm te kweken, het zgn. half buff. Ook de groei-richting van de bevedering op de kop is zeer belangrijk. Bij veel grasparkieten zien we dat de groei-richting van de kopbevedering direct vanaf de voorkant van de snavel (neusdop) naar de achterkant van de kop loopt. Hierdoor ontstaat een smalle kopvorm met weinig of geen welving. De groei-richting van de kopbevedering moet als het ware naar de zijkanten van de kop lopen,

hierdoor krijgen we meer welving boven de ogen. De bevedering boven de snavel (neusdop) moet als het ware naar voren gaan waardoor dan meer welving boven de snavel ontstaat.

Als men albino's wil kweken van een goed formaat, type en kleur, is men genoodzaakt om zich zoveel mogelijk op die kleurslag te gaan specialiseren. Alleen dan is het mogelijk om binnen 3 à 4 jaar een goede albino op de tentoonstelling te brengen. Een goed voorbeeld is de grasparkiet keurmeester Bakker uit Roosendaal die zich geheel heeft gespecialiseerd in het kweken van ino's. Hij heeft door strenge selectie en een gerichte kweek (lijnteelt) een zeer goed resultaat bereikt. Zijn vogels blinken uit in type en formaat.

Hoe kweek je nu een goede albino. Het beste is om te beginnen met alleen te letten op formaat en type van de vogels. De aanschaf van een goede albino is praktisch onmogelijk. Het beste is om twee goede Lutino's aan te schaffen, daar is namelijk wel aan te komen. We

gaan er van uit dat de lutino's met een goed formaat en type over het algemeen de kleur grijsgroen maskeren. Tegenover deze lutinomannen zetten we goede grijsopaline poppen met een bevedering zoals is omschreven. De ino factor is een geslachtsgebonden factor. Uit de paringen Lutino man x Grijsopaline pop krijgen we 50% mannen grijsgroen/lutino, albino en 50% poppen lutino/albino.

We krijgen dus jonge grijsgroene mannen die split zijn voor lutino en albino. Ook de jonge lutino poppen zijn split voor de albinofactor. Bij de poppen kun-

nen alleen lutino poppen split zijn voor albino omdat deze poppen de ino factor reeds bezitten.

De beste jongen uit deze twee stellen kunnen we het jaar daarop aan elkaar paren en uit deze paring kunnen we zowel albino mannen als poppen verwachten. Als we eenmaal albino's van een goed type en formaat hebben gekweekt, dan pas gaan we selecteren op kleur. Om de blauwe aanslag en de minimale tekening er uit te kweken, kunt u het beste grijsopaline diepovergoten vogels gebruiken.

Ik weet dat er op dit moment in Zuid Hol-

land enkele goede grasparkietkwekers zijn die zich serieus op deze kleurslag hebben gestort. Waarschijnlijk mogen we dit jaar op de PSC-Kampioenschappen in Veenendaal meer albino's verwachten. Het zou mij een erg groot genoegen zijn. Ik wens de aankomende albino kwekers erg veel succes. Voor meer informatie betreffende de specialclub parkieten, ook over de parkietentoonstellingen, kunt u terecht bij de secretaris PSC, telefoon 01880-22476.

Bobbel 8

Zoals in de vorige Bobbel aangegeven bestaat er een relatie tussen de vogels die wij houden en de wildvorm van die vogels, in sommige gevallen moet die relatie erg ver gezocht worden. Zo is tussen de hedendaagse grasparkiet als tentoonstellingsvogel en de wildvorm van die grasparkiet een royale kloof gegroeid, in formaat en ook in kleur. Kanaries lopen qua formaat uiteen van 22 cm tot 11 cm, erg verschillend van kleur en type en toch allen afstammend van die ene wildvorm. Tussen de wildvorm-zebravink en de gedomesticeerde zebra-vink zit nogal wat verschil; in iets mindere mate is dat ook het geval bij de Goudmandines, de halsbandparkiet, de agaporniden en vele soorten neophema's.

Voor het geval dat U meent dat dus het hanteren van een wildvorm niet meer noodzakelijk, zelfs overbodig, is omdat onze kooivogels daar niets meer mee te maken hebben, ja, dan vergeet U een belangrijk aspect. De rijkdom aan vooral kleurschakeringen is te danken aan mutaties van de oorspronkelijke wildvorm, zorgvuldig gekoesterde en gecultiveerde mutaties. Zonder weg te cijferen dat fokkers veel bereikt hebben mag niet terzijde geschoven worden dat alles wat bereikt werd en wordt afhankelijk is van de mogelijkheden die de wildvorm in zich heeft. Waaruit voortvloeit dat de wildvorm **ALTIJD** gezien moet worden als referentiekader, alles wat "onderweg" in het domesticatiepro-

ces veranderde in een groep vogels dient te worden vergeleken met de wildvorm. Alleen dan kan op de juiste manier vastgesteld worden wat er nu precies gemuteerd is.

STELLING 1:

erfelijk is alles dat van generatie op generatie wordt overgedragen binnen enge grenzen en dat verankerd ligt in het chromosomenbezit van de vogel;

STELLING 2:

indien uit een paring van twee gelijksoortige vogels afwijkende jongen ontstaan en de afwijking kan niet tot stand komen via de van de soort bekende factoren is die afwijking als een mutatie te beschouwen wanneer de dragers daarvan voldoen aan stelling 1.

Moge het U ontgaan zijn, zowel de wildvorm als de mutaties van die wildvorm zijn scherp gedefinieerd in beide stellingen, zonder uitzondering. Eigenlijk hoeft alleen nog expliciet vastgesteld te worden wat wel en wat niet als "erfelijk" aangemerkt kan en mag worden, de erfelijkheid is namelijk in beide stellingen het sleutelwoord. Omdat al in een der eerste afleveringen van deze artikelen-serie afgesproken is dat erfelijke ziekten etc. buiten beschouwing blijven volgt nu een opgave van **erfelijke kenmerken** bij vogels:

- snavelbouw-skeletbouw-pootconstructie-staartinplant-zangvermogen;
- pigmentontwikkeling-carotenoïde

kleurontwikkeling-pigment en/of carotenoïde tekeningspatronen;

- bevederingsstructuur.

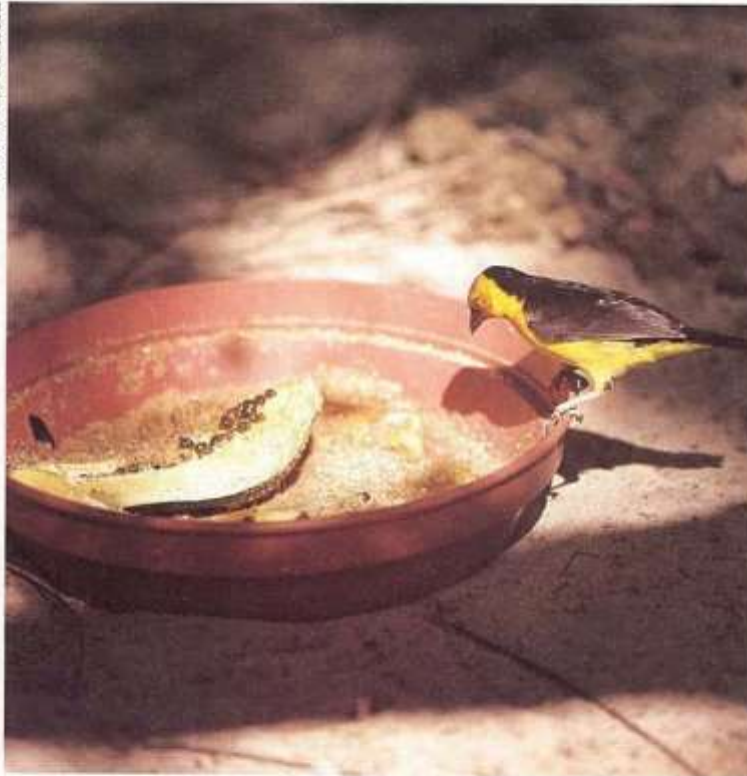
Natuurlijk is deze opsomming verre van volledig, opzettelijk is de opsomming zo beknopt mogelijk gehouden, alles wat de vogelliefhebbers bezighoudt is opgenomen, omwille van de duidelijkheid is de rest (nou ja, rest . . .) weggelaten. Het aantal mogelijkheden binnen de opgegeven kenmerken is zo gigantisch dat zelfs de doorgevoerde beperking niet kan verhinderen dat het liefhebbers gaat duizelen als de mogelijkheden uitgewerkt worden zoals het zou moeten.

Voor de aangedragen onderwerpen zijn aandachtsstreepjes geplaatst, in feite is het "pakket" in drie delen uitgesplitst, het zou verstandig zijn dat U datzelfde doet. Het totaalbeeld van een vogel omvat alle drie de delen, toch leidt ieder deel een nogal zelfstandig leven. Wanneer bijvoorbeeld de pigmentontwikkeling muteert heeft dat op de onder het eerste en derde aandachtsstreepje genoemde onderwerpen niet of nauwelijks invloed; een gewijzigde staartinplant heeft geen effect te hebben op de onder twee en drie genoemde onderwerpen. Volgende maand zal worden ingegaan op zaken die niet of niet direct erfelijk genoemd kunnen worden.

K.R.

Kortvleugelwever (*Hyphanturgus nigricollis*)

Foto: Horst Bielefeld

Kop, borst, buik en onderstaartdekveren van deze 16 cm grote weverssoort is goudgeel. Snavel, oogstreep, kin en keel zwart. Nek, rug, vleugels en staart bij de rassen *H.n.nigricollis* en *H.n.melanoxanthus* zwartbruin tot zwart en bij de rassen *H.n.brachypterus* en *H.n.po.* olijfgroen. Ogen rood en poten licht hoornkleurig.

De popjes zijn aan kin en keel geel. De donkere kleur van de bovenzijde is ook op de kopjes en het voorhoofd aanwezig. Tussen bovenkop en zwarte hoogstreep bevindt zich een opvallend gele streep. Jonge vogels zijn bij de donkere rassen meer groen van kleur.

Ze komen voor van Senegal en Zuid Ethiopië tot Noord Angola en Noordwest Tanzania alsook op Fernando Po. Het zijn bewoners van vochtige bossen en de dichte bebossing aan de oevers van wateren en in moerasachtige gebieden. Het zijn geen kolonievogels, ze trekken meestal paarsgewijs op. Hun nest is zeer omvangrijk en heeft een lange, soms wel van meer dan een meter, afhanginge insluipkoker. De 2 tot 3 eitjes zijn wit en voorzien van rode, bruine of grauwe vlekjes.

Hun voedsel bestaat voornamelijk uit vruchten en insecten.

Mijn kweek met Chinese dwergkwartel mutant

Tekst: F.H. Doens Foto's: A. de Bruyn

In het voorjaar van 1982 kwam ik bij een vogelliefhebber in België en zag daar

Chinese dwergkwartels die donkerbruin van kleur waren zonder keelband.

Daar ik al enkele jaren kwartels kweek en ik deze kleur nog niet had gezien, heb ik een koppeltje gekocht.

Ze waren klein van postuur maar mooi van kleur.

Hoopvol naar de kweek van 1983.

Dat viel in eerste instantie tegen omdat het donkere hennetje de donkere man niet accepteerde, ook andere mannen pikte ze kaal, van die hen dus geen jongen.

De man paarde ik vervolgens aan een zilveren pop, de jongen hieruit waren overwegend wildvorm van kleur, ook waren er een aantal mutanten bij die van kleur en postuur bijzonder mooi waren, wilde ik in 1984 een nog donkerder kleur kweken.

Van de jongen die in 1984 gekweekt zijn, er waren een aantal heel donker met een bijzonder mooie tekening over het gehele lichaam.

Hiermee had ik veel succes, want op Vogel '85 werd ik daarmee kampioen stammen.

Het ontstaan van de blauwe kleur bij de Catharinaparkiet.

Ten verfolge op het artikel over de blauwe Catharinaparkiet (Zie *Onze Vogels*, nr. 8/1984, blz. 373 e.v.), waarin beloofd werd, dat U van het verloop op de hoogte wordt gehouden, wil ik U allereerst iets over het ontstaan van de blauwe kleur vertellen.

Zoals bij alle parkietachtigen bestaat de kleurstof in de bevedering van deze vogels uit melaninen en carotenoïden, waarvan laatstgenoemde voorkomt van scharlakenrood tot lichtgeel, hetgeen afhangt van de chemische opbouw van de moleculen.

In het algemeen zeggen we, dat de kleur wordt gevormd door:

1. De melaninen, t.w. eumelanine in bepaalde oxidatievorm van bruin, de zwakste, tot zwart, de sterkste, en roodbruin phaeomelanine, eveneens in diverse graden van oxidatie.
2. De carotenoïden; t.w. rood carotenoïde en geel carotenoïde.

Dit zijn de kleurstoffen, welke voorkomen in de bevedering van vogels in het algemeen.

De bepaling van de kleur vindt plaats door het invallende daglicht, gecombineerd met genoemde kleurstoffen. Van dit invallende daglicht worden de blauwe lichtstralen verstrooid en weer naar buiten gekaast. De lichtstralen, die niet verstrooid worden, worden geabsorbeerd.

Het licht moet uiteraard daglicht zijn, immers een groene vogel, gezien in het schijnsel van b.v. natriumstraatverlichting, geeft een heel andere kleur dan bij daglicht.

Zo ook bij de inmiddels bekende blauwe Catharinaparkiet.

De baard van een veer van de Catharinaparkiet bezit de zgn. blauwstructuur, welke gecombineerd met het gele carotenoïde in de cortex haar de helder grasgroene kleur geeft.

Door de aanwezigheid van het melanine is deze groene kleur wat variërend van

vrij donkergroen tot lichtgroen en een zwarte tekening.

Door een optredende mutatie kan de aanmaak van carotenoïden worden beïnvloed. Een gedeeltelijke beletting van de aanmaak van het gele carotenoïde zal de gele kleur verzwakken, zodat deze verzwakte gele kleur, gecombineerd met de blauwstructuur als totaalkleur blauwgroen geeft, meestal zeegroen genoemd.

Een volledige beletting van de aanmaak van het gele carotenoïde geeft, in dit geval een Catharinaparkiet, welke blauw van kleur is, met de normale zwarte tekening (aanwezigheid van het melanine).

Gelet op de vele broedresultaten met de Catharinaparkiet bij de kweker J. Orsel te Steenwijkerwold, is het misschien niet zo verwonderlijk, dat er een kleurmutatie is opgetreden, hoewel het een unicum blijft.

Kleurmutaties komen ook in de natuur voor, doch door een gemis aan schutkleur en vaak een verstoting door de soortgenoten, vallen zij meestal ten prooi aan hun natuurlijke vijanden.

Ongetwijfeld zal ook bij de Catharinaparkiet de lutino vorm optreden, welke op haar beurt, gepaard aan de blauwe, de Albino vorm zal doen ontstaan, doch dan komen we op het gebied van de erfelijkheid.

Dit is echter nog toekomstmuziek, maar het begin is er.

Bron: *Onze vogels*;

Inleiding tot de vederstructuur N.B.v.V., Aantal standaardseisen parkietachtigen N.B.v.V.

C. van Elven.

De

Wat lezers schrijven

De Antwerpse baardkiel als broedmoeder

Veel kwartelkwekers hebben moeite met het vinden van een kwartelhen die zelf haar eieren bebroedt. Dan zal de Antwerpse baardkiel een uitkomst zijn. Ik kocht een toom 1-3 Antwerpse baardkrielen om Japanse kwartel eieren en Goudfazanten uit te broeden.

Begin mei werd de eerste kip broeds. Ik lag er 15 eieren van de Japanse kwartels onder. Dit hele legsel ging tijdens het broeden stuk door een te kleine ruimte. Toen de tweede kip broeds was, kreeg zij een grotere ruimte en minder eieren, ze werd nu in de schuur gezet. Elke keer als de kip even aan het eten was keek ik of er geen eieren stuk waren. Na 17 dagen kwamen 7 jongen uit, 3 eieren waren onbevrukt en 2 eieren waren stukgetrapt. De verzorging ging ook uitstekend. Ik hield het goed in de gaten. Door het zeer natte voorjaar kreeg een jong het wel eens moeilijk en moest onder de lamp.

Na opgeknappt te zijn kon hij weer onder de kip. De jongen waren anderhalve maand oud en de eerste eieren waren er al, dit is uitzonderlijk snel waarschijnlijk doordat ze natuurbroed zijn. Deze jongen werden allemaal groot.

De derde kip kreeg Goudfazanten eieren. Deze broedt 21 dagen, dit broedsel was negen eieren groot. Er kwamen negen jongen uit, en er werden negen jongen groot. De kip van het eerste broedsel was weer broeds. Nu kreeg zij 12 eieren. Hier van kwamen 8 jongen uit, twee onbevrukt, twee stuk getrapt. Alle jongen werden zonder veel moeite grootgebracht. Later hadden zij ook hun eigen eieren uitgebroed. De haan is een goede bewaker, hij joeg de katten op de vlucht.

Doordat deze broedsels toch natuurbroed zijn zullen de jonge kwartels zelf ook gaan broeden. Mijn kwartels broeden nu ook zelf.

Dit jaar heb ik een kip aan mijn oom uitgeleend, die zit nu met virginische boomkwarteleieren. Zelf heb ik een kip op boomkwarteleieren en Japanse kwarteleieren, dit is een broeduur verschil van vier dagen maar door een goede berekening is dit toch te doen. Deze jonge boomkwartels moeten volgend jaar zelf broeden.

Zo broeden is beter dan de broedmachine en bovendien natuurbroed. Door al die broedmachines hebben we straks geen vogels meer die zelf broeden. Dit gaat zo met de kippen, kwartels, korhoenders, fazanten, eenden, etc.

We moeten er dus voor zorgen dat ze dus zelf blijven broeden. Dit is ook veel mooier, dan de broedmachine.

G.C.M. van Duivenvoorde

Rameastraat 15,
1962 CA Heemskerk

De Japans

Voeding

Japanse meeuwen zijn zaadetende vogels, hetgeen niet wil zeggen dat zaad alleen voldoende is.

Uiteraard dienen de vogels dagelijks een goed tropisch zaadmengsel te krijgen. Een mengsel tropisch zaad vanuit de dienspecialzaak dient als basis voor alle tropische vogels. Per vogelsoort kunnen er echter extra behoeften zijn. Voor Japanse meeuwen is er een extra behoefte aan Witzaad, Japanse millet en Paddy (ongepelde rijst). Aan 25 kilogram tropisch zaad voeg ik één kilogram witzaad, één kilogram japans millet en één kilogram paddy toe.

Indien in de tropische zaadmengeling weinig negerzaad zit voeg ik hieraan 250 gram negerzaad toe.

Om te voorkomen dat de vogels bepaalde zaden laten liggen kunnen we ze rantsoeneren. Dit wil zeggen dat er per vogel een afgestemde hoeveelheid zaad per dag wordt verstrekt wat aan de behoefte van de vogel voldoet.

Per vogel is 4 gram zaad per dag voldoende.

Als de vogels in broedkooien zijn opgekooid zal dit weinig problemen geven. In de vluchten hoeft het ook geen probleem te zijn echter er zijn brutale vogels en minder brutale hetgeen inhoudt dat de brutale het lekkerste eruit pikt. De ervaring leert dat bij een gerantsoeneerde voeding meestal alle vogels tegelijk gaan eten, dus ieder krijgt zijn deel.

Voor de zaadverstrekking in de vluchten geldt dus het aantal vogels maal 4 gram zaadmengsel.

Het afmeten kan geschieden met behulp van een weegschaal. Het kan ook door middel van een schepje waarvan u weet wat de inhoud is. Afmeetschepjes van babyvoeding of koffie zijn hiervoor ideaal. Alvorens u gebruik gaat maken van een schepje is het aan te raden de inhoud zaad hiervan te wegen op een weegschaal.

Naast het zaadmengsel dienen de vogels permanent te beschikken over grit en maagkiesel. Grit dient voor de kalkbehoefte en maagkiesel dient voor het vermalen van de zaden in het vogellichaam.

Zoals u wel weet heeft een vogel geen tanden en kan dus het zaad niet kouden. De vogel neemt de maagkiesel op, dit zijn kleine scherpe steentjes, het zaad wordt door deze steentjes in het vogellichaam vermalen en zodoende kan het vogellichaam de voedingsstoffen welke zich in het zaad bevinden opnemen. Deze steentjes slijten echter en worden uitgescheiden. Zodoende heeft de vogel steeds nieuwe maagkiesel nodig. Zouden we de vogels geen maagkiesel verstrekken, dan lopen we de kans dat de vogel de zaden niet meer kan vermahlen en dus geen voedingsstoffen uit het zaad kan opnemen. De zaden worden in zijn geheel uitgescheiden. De vogel verzwakt en gaat hierdoor op den duur ten gronde.

Vervolgens is het uitermate belangrijk dat we de vogels een goed eivoer verstrekken.

In de handel zijn diverse goede eivoeders te koop welke een goede uitgebalanceerde samenstelling hebben.

Omdat deze eivoeders vaak erg droog zijn is het aan te bevelen dit eivoer wat aan te maken met water. Het eivoer dient wat rul te zijn om een goede opname hiervan te bevorderen. We moeten echter wel oppassen dat we het niet te nat maken. Te nat eivoer wordt vaak wel graag door de vogels gegeten echter de vogels krijgen te veel vocht binnen en hierdoor wordt de ontlasting dun.

We kunnen het eivoer ook zelf samenstellen. Persoonlijk geef ik hieraan de voorkeur omdat ik enerzijds weet wat erin zit en anderzijds zijn de vogels er verzot op. Mijn samenstelling is als volgt: 300 gram beschuitmeel, 5 hardgekookte eieren (zes minuten gekookt), 75 gram druivensuiker, 75 gram gemalen boekweitgrutten, 50 gram baby voeding (Almiron, nutrix of bambix), 1 eetlepel gistocal, 1 eetlepel honing en 1 theelepeltje rosevicé opgelost in 50 cc water.

Dit wordt met een keukenmachine goed door elkaar gemengd, en in de koelkast bewaard. De verstrekking hiervan is afhankelijk van de periode van het jaar. In de broedperiode zal de hoeveelheid méér zijn dan in de rust- en ruiperiode.

Op de verstrekking van eivoer in de broedperiode kom ik terug bij de **kweek** van japanse meeuwen.

In de rustperiode ontvangt iedere vogel 1 gram eivoer per dag. Omdat de vogels in die tijd in de vluchten zijn gehuisvest kunnen we het aantal vogels mááí één gram verminderen en verstrekken. In de ruiperiode hebben de vogels wat meer behoefte aan eivoer zodat dan 1½ gram per vogel per dag wordt verstrekt. De hoeveelheid aan te maken eivoer is uiteraard afhankelijk van het aantal vogels welke dit verstrekt krijgen. Het beste passen we de aan te maken hoeveelheid zodanig aan dat we een keer in de drie dagen vers eivoer maken. Te lang bewaren van dit zo aan bederfing onderhevig zijnde eivoer is niet raadzaam.

Naast de voorgenoemde voeding kunnen we ook nog groenvoer verstrekken. Met groenvoer is het echter oppassen geboden. Als we groenvoer verstrekken dienen we dit met de grootste zorgvuldigheid te doen.

Zijn we in het bezit van een eigen tuin dan kunnen we eventueel zelf groenvoer verbouwen.

Japanse meeuwen zijn verzot op halfrijpe zaden zoals trogierst, tarwe, boekweit en mais. Indien we dit verstrekken mag dit niet volledig rijp zijn omdat de vogels hiervan dan weinig plezier beleven omdat deze zaden in rijpe toestand veel te hard zijn.

We moeten er wel rekening mee houden dat we groenvoer met mate verstrekken. Een halfrijpe maïskolf is voor een vlucht van 25 vogels meer dan voldoende. Als we groenvoer verstrekken dienen we één uur na verstrekking de resten te verwijderen.

We kunnen als groenvoer ook verstrekken sla, andijvie, spinazie, etc. echter ook hiervoor geldt: beslist niet te veel. Dit soort groenvoer bestaat voor het grootste gedeelte uit water en omdat de vogels dit graag eten lopen ze de kans teveel vocht binnen te krijgen. Hierdoor wordt de ontlasting te dun.

Ook gekiemde zaden vallen onder de verstrekking van groenvoer. Gekiemd zaad wordt door de meeste vogels graag gegeten echter dit gekiemde zaad bevat nagenoeg géén extra voedingswaarde. Omdat het kiemen van zaden niet geheel ongevaarlijk is, er treden bij verkeerde behandelingen vaak schimmels op, adviseer ik voor niet deskundige op dit gebied dit niet te verstrekken.

Bent u aangewezen op de groenteman voor wat betreft uw groenvoer, wees dan uitermate voorzichtig met groenvoer. Vele groenten zijn bespoten en zijn dus niet geschikt voor verstrekking aan uw vogels. Ik zeg maar, beter geen groenvoer dan uw vogels een gifinjectie geven.

Het plukken van groenvoer bij slootkanten etc. is ook al niet van gevaren ontbloot. Vooral als er in die sloot ook eenden zwemmen loopt u de kans op besmetting van diverse ziektes in uw vogelhok zoals o.a. Parathyphus.

Voorkomen is beter dan genezen. Verstrek u een goed zaadmengsel en een goed eivoer dan is de verstrekking van groenvoer niet noodzakelijk. Via deze voeding komen de benodigde voedingsstoffen ook in het vogellichaam.

Ter completering van uw voeding aan de vogels kunt u in de handel onkruidzaad en trogierst kopen en dit is een redelijk vervangingsmiddel van groenvoer.

Onmisbaar voor elke vogel is dagelijks vers drinkwater. Het best vullen we de drinkflesjes met koud leidingwater, ook al is dit steenkoud. Toevoegen van warm water uit boiler of geiser is niet aan te bevelen al zou u misschien denken: het is zo koud in het vogelverblijf, dat koud water te koud zou zijn. Het drinkwater wordt uiteraard verstrekt in regelmatig schoongemaakte drinkflesjes. Algaanslag in de flesjes is niet direct schadelijk voor uw vogels, echter indien de flesjes te veel vervuilen vormen zich schimmels etc. Ook is het een mooi gezicht als de flesjes helder en schoon zijn en tenslotte drinken wij ook graag uit een schoon glas.

Japanse meeuwen baden graag, daarom is het aan te bevelen regelmatig badwater te verstrekken. Het beste zijn hiervoor de welbekende badhokjes welke aan het deurtje van de broedkooi gehangen kunnen worden of in de vluchten in een platte badschaal. We moeten ervoor waken dat de bodembedekking van de kooi niet te nat wordt. Op de eerste plaats geeft dit spoedig een onaangename reuk in het hok en op de tweede plaats is dit een broedplaats voor ongedierte.

Badwater geven we bij voorkeur 's morgens gedurende één uur, daarna wordt het badwater verwijderd. Vogels deponeren vaak ontlasting en zaden in dit badwater, hierdoor is dit binnen één uur verontreinigd.

Indien de temperatuur erg hoog is, is het raadzaam twee keer per dag het drinkwater te verversen.

Als bodembedekking voor de kooien en vluchten gebruiken we bij voorkeur wit schelpenzand, hetgeen minimaal één keer in de twee weken vervangen wordt. Gebruik maken van kattenbakvulling, hetgeen steeds meer voorkomt, kan ook. Het voordeel van deze kattenbakvulling is dat deze korrels goed absorberen. Hierdoor blijft de bodem van de kooien langer droog.

Er zijn ook nadelen aan deze methode namelijk: veel vogels slepen deze korrels het nest in. De absorberende werking is van nadelige invloed op de eventueel aanwezige eieren in het nest. De eierschalen drogen in en worden vaak zo hard dat het jong niet uit het ei kan breken.

Een tweede nadeel is dat kattenbakvulling erg veel stof geeft. Vogelhokken zijn van nature al erg stoffig. Niet alle vogelliefhebbers kunnen tegen deze overmatige stofvorming zodat het niet denkbeeldig is dat er allergische reacties optreden bij de liefhebber in kwestie.

Ook zijn er wel liefhebbers welke als bodembedekking riviervand gebruik maken. Voorzichtigheid hierbij is op zijn plaats. Er treed bijna overal vervuiling op en u zult ongetwijfeld begrijpen dat vervuild riviervand funest kan zijn voor uw vogels.

osel

De

Veelkleuren papegaaiamadine

Beschrijving: Hun grootte is ongeveer 10 cm.

Het verenkleed van de man is overwegend groen, heeft een blauw masker en aansluitend een rode oorvlek. De stuit is rood evenals het bovenstaartdek en de middelste staartpenne.

Pop en man zijn gemakkelijk van elkaar te onderscheiden, alle kleurvelden zijn bij de pop aanmerkelijk matter van tint. De snavel is zwart en de pootjes hoornkleurig.

Tekst: W.H. Keijzer

Foto: H. de Vos

Ongeveer eind zomer 1984 kwam ik in het bezit van twee paar welke oorspronkelijk afkomstig waren uit de door dr. Burkard geïmporteerde vogels. In januari 1985 schafte ik nog eens enige paren aan. De vogels waren onverwant, zover men althans van onverwant kan spreken daar zij van slechts twee verschillende kwekers kwamen.

Ik huisveste het eerste paar, wat al broedrijp bleek te zijn, in een kooi met een breedte van een meter en weldra begonnen zij te nestelen in een half open nestkastje. Van cocosvezel werd een ovaal rond nest gemaakt met een sluis ingang. Van binnen werd het nest bekleed met veertjes welke de pop uit haar borst had getrokken.

Als voer verstrekte ik een goed zaadmengsel voor tropen aangevuld met onkruidzaden, graszaden, trosgierst en zo nu en dan een stukje appel of sinaasappel waar ze verzot op waren. Meelwormen gaf ik zo nu en dan maar in mate.

De pop ging al spoedig over tot het leggen van eieren. Ik had gerekend op een legsel van een of twee omdat Franz Robiller dat in zijn boek Prachtvinken vermeldt, maar tot mijn grote verbazing bestond het legsel uit vier grote witte eieren. Vandaar dat ik al begon te twifelen of het koppel wel raszuiver was. Het zouden misschien ook bastaarden kunnen zijn uit de kruising driekleur maal roodkoppapegaaiamadine. Die twijfels bleken echter ongegrond. Uit informatie is mij gebleken dat het wel degelijk veelkleuren waren en ook bij andere kwekers werden legsels behaald van 3 tot 4 eieren.

Bij controle bleken alle vier de eieren bevrucht te zijn en om bij zo'n eerste keer toch een beetje op zeker te spelen heb ik de eieren toevertrouwd aan de japanse meeuwen. Na ongeveer 14 dagen broeden kwamen de eieren uit en de jongen werden zonder problemen grootgebracht. Jonge veelkleuren hebben dezelfde papillen als jonge roodkoppapegaaiamadinen.

Inmiddels begon het ouderpaar weer opnieuw met als resultaat drie eieren en

alle drie bevrucht. Nu liet ik de vogels zelf de eieren uitbroeden en de jongen grootbrengen hetgeen zonder enig probleem verliep. De kweker waarvan ik de vogels had gekocht had dit mij reeds gezegd; hij had alleen maar natuurbroed.

De jongen groeiden snel en als opfokvoeder geef ik ze Aves-Opfok wat mij zeer goed bevalt en door alle vogels goed wordt opgenomen. Niettemin, een merk wil niet alles zeggen en als u dan met welk merk ook goede resultaten heeft, verander dan niets. Na vijf dagen gaf ik naast het opfokvoer wat tropisch zaad bij. Gekiemd zaad heb ik ze nooit gegeven.

Van het eerste broedsel kreeg ik vier jongen op stok maar helaas zijn er twee van doodgegaan. De oorzaak hiervan was vermoedelijk besmetting door de japanse meeuwen, want na een emtrial kuur is er geen meer doodgegaan. Het tweede broedsel gaf mij drie jongen welke ik later heb geruid voor lutino driekleurpapegaaiamadinen.

Voor de wereldshow had ik een man en een pop eigen kweek veelkleuren. Helaas viel de man voortijdig in de rui en de pop zat niet strak in de veren. Ik wist dat dit punten zou kosten maar dat mijn vogel uiteindelijk werd gekraakt op grootte vond ik wel ver gezocht. Het blijkt op nagenoeg elke show dat wat de keurmeester niet kent laag wordt gewaardeerd en dat geldt ook bij het inzenden van mutanten. Het formaat van de door mij ingezonden vogel was namelijk absoluut goed.

Terugkomend op de paren die ik in januari van dit jaar heb aangeschaft, dit waren hoofdzakelijk jonge vogels welke nog niet volledig op kleur waren. Ik heb ze allemaal in een beplante kamervolière gedaan. Sommigen gingen al tot nestbouw over en voor dat er ongelukken zouden gebeuren heb ik maar de mannen en poppen van elkaar gescheiden en opgekooid in 'éénmeterkooien'. Wat mij bij meerdere vogels in een kooi opviel was dat de vogels erg vrouwelijk werden en een meelworm uit de

hand pikten. Ook onder elkaar waren ze erg verdraagzaam.

Baden doen papegaaiamadinen wel vier tot vijf keer per dag. Voortdurend scharrelden ze over de bodem van de kooi. Gezamenlijk gingen ze eten en rusten. Het voorhanden zijn van fris badwater is voor elke papegaaiamadine van groot belang. Ondanks normale of zelfs hogere luchtvochtigheid drogen hun veren vrij snel uit met als gevolg dat ze niet meer strak in de veren zitten en dat de vleugelpennen dan snel afbreken zodat vliegen erg moeilijk wordt.

In het wild komen de veelkleuren voor op de Philippijnen, met name alleen op het eiland Mindanao. Er zijn geen ondersoorten bekend. Hun broedgebied bestaat uit meerdere kleine gebieden. Onlangs zijn ze waargenomen op grote hoogten in de ondoordringbare oerwouden van Mount Matutum. Over de levenswijze is nagenoeg niets bekend en zal voorlopig ook nog wel een raadsel blijven. Belangrijk is dat ze nu door verschillende kwekers gehouden worden waardoor voor de liefhebberij deze soort wellicht behouden kan worden. De vogels zijn beschermd en mogen alleen met een Special Wildlife Permit, gevangen worden. Ook met name de kortstaartpapegaaiamadinen zijn beschermd. Niettemin is men er in Zwitserland in geslaagd om een klein aantal Peale's te importeren, waarschijnlijk door dr. Burkard. Ze werden in een blad aangeboden en de prijs viel mij niet eens tegen. Misschien een mogelijkheid om vers bloed in te brengen want ik kom nog maar weinig van deze vogels tegen welke het goede formaat hebben. Jammer vind ik dat van de honderden manilla's welke enige jaren terug zijn ingevoerd niets meer te vinden is. Ook over kweekresultaten met deze soort heb ik nooit iets vernomen. Misschien kan ik langs deze weg te weten komen wie ze nog heeft. Ik kijk ook uit naar de Forbes papegaaiamadine van het eiland Timor. In België zijn ze al verschillende malen aangeboden maar nooit gearriveerd. Hoop doet leven.

Roodrugman als opvoeder

Begin februari '85, kocht ik een stel Roodrugparkieten. De pop was van '84 en de man van '83.

Het waren twee forss, onverwante vogels, die het direkt goed met elkaar konden vinden.

Begin maart werden er twee broedblokken beschikbaar gesteld, één flink berkenblok en één zelf getimmerd nestkastje van 20 x 20 x 30 cm hoog.

De voorkeur van de pop ging uit naar het getimmerde nestkastje, waar al snel het eerste eitje werd gelegd op een laag vochtig zaagsel.

Na enige tijd was het legsel van 5 eieren compleet en de pop broedde trouw de eieren uit met een nest van 5 jongen als resultaat. Drie dagen, na het uitkomen van de eieren, ging de pop onverwacht dood.

Goede raad was duur.

Zou de man de taak van de pop overnemen?

Dat risico leek me te groot, vooral omdat de temperatuur 's nachts nog tot om het vriespunt daalde en ik er niet zeker van was of de man 's nachts in het nestkastje zou krupen om de jongen te verwarmen. Daarom haalde ik het nestkastje naar binnen en verwarmde het met een z.g. donkerstraler.

Met een voederspuitje heb ik om de paar uur de jongen geprobeerd te voeren.

Dit ging zo moeizaam en was zo tijdrovend, dat ik ondanks de goede hulp van mijn vrouw, besloot te stoppen.

Bovendien was er al een jong, tijdens het voeren gestikt.

Zonder veel hoop, hing ik het nestkastje weer terug in de volièrre, waar pa roodrug onmiddellijk het nest inspecteerde. De temperatuur bleef laag, overdag 10 à 12 graden en 's nachts om het vriespunt.

Tot mijn grote verbazing bleven de 4 jongen in leven, ondanks dat de man wel voerde, maar niet verwarmde.

De 4 jongen zijn inmiddels uitgevlogen en zien er gezond en fors uit.

Zij hebben ogenschijnlijk niets te lijden gehad van dit gebrek aan moederszorg en vooral moederwarmte.

Het was zo nu en dan zelfs ontroerend om te zien met hoeveel trouw en ijver het mannetje zijn jongen verzorgde.

Ik weet overigens niet of dit als normaal beschouwd kan worden of dat het hier om een uitzondering gaat.

H. Marck, Leiderdorp.

Red masked conure

(*Aratinga erythrogenus*)

Dit artikel is niet alleen bedoeld als antwoord op enkele veronderstellingen alsmede vragen gesteld in een verhaal over de Guayaguil parkiet in "Onze Vogels van mei '83", maar ook om datgene recht te trekken wat niet geheel juist was.

Mijn vogel liefhebberij is begonnen in de beginjaren van 1920. Tijdens de tweede wereldoorlog heeft dit enige jaren stil gestaan, maar daarna ben ik opnieuw gestart. Een groot aantal vogels heeft de revue gepasseerd. Europese wildzang, kleine exoten en nu de grote parkieten die volgens de oude wetenschap conures genoemd worden. Het zijn er 50 en nog 5 grote papegaaien. Steeds ben ik er vanuit gegaan de vogels bij hun juiste naam te noemen, de naam die de wetenschap hen gegeven heeft. Verder gebruik ik als meest zilveren naam de Engelse benaming. De Nederlandse ornithologen laten hierin nog al eens een steek vallen!

De zwartkop edelpapegaai-Psittacula himalayana wordt door de Engelsen genoemd "slaty headed conure" en dat is juist, want hij heeft een leigrijze kop en die is nimmer zwart geweest. Hij zit bij mij in de volière.

Guayaguil heeft niets te maken met zijn werkelijke naam. Duidelijk zijn de verschillen met de Mitrata. De roodmasker met een rode kop soms ver in zijn nek, wangen rood, keel gedeeltelijk rood en vleugelboeg ruim 5 cm langs de rand rood.

Mitrata heeft een rode kop tot voor de ogen, dus eigenlijk een rood voorhoofd, onderkant oog rood, wang vlekkelig rood, verder slordige kleine rode vlekjes over borst en buik en soms ook in de nek en iets over de rug. Dat de naam Guayaguil en rood masker bij velen niet erg bekend is zal wel het gevolg kunnen zijn van weinig aanbod van deze vogels. De roodmasker komt voor in geheel Ecuador en voor een klein gedeelte ook in Peru, maar heeft zijn grootste dichtheid in westelijk Ecuador. Daar vindt u ook het stadje Guyaguil waarnaar hij genoemd zou kunnen zijn. Dat het gewoon een volksnaam is lijkt mij vrij duidelijk. In onze Europese wildzang vinden wij ze ook.

DE NOMENCLATUUR, DE VASTE REGEL WAARIN DE NAMEN IN EEN VAK VAN WETENSCHAP NEERGELEGD ZIJN, IS HET ENIGE JUISTE WAAR WE VANUIT MOETEN GAAN.

Dan blijkt dat de naam Guayaguil geen enkele associatie heeft met zijn werkelijke naam en ook praktisch niet met de plaats van herkomst, waarbij ik mij afvraag wie kent de topografie van Ecuador nog! Derhalve: red masked conure - *Aratinga erythrogenus*. Ook Forshaw met zijn beroemde werk "Parrots of the world" spreekt van *erythrogenus* - red masked conure. Zijn de kenmerken van de beide vogels - mitrata en red masked - bekend, dan behoeft er van verwarring geen sprake te zijn. Men heeft moeilijkheden met de geslachts-

Tekst: F.J.M. Veen

bepaling. Toch valt dit wel mee. De vogels moeten ruim vier jaar zijn, dan komt vrij duidelijk wie de man en wie de pop is. Vooral klasse vogels in die leeftijd zijn goed te onderscheiden. De man is forser maar niet groter dan de pop. De pop is smaller en eleganter. De red masked's zijn in hun geslacht (sekse) volkomen gelijk gekleurd. De vogels broeden zeker niet voor hun vierde jaar. Kweken en broeden, twee begrippen, maar wel met een verschillende betekenis. Ofschoon het uiteindelijke resultaat voor beiden hetzelfde kan zijn, nl. nakomelingen, ligt hier toch een groot verschil. Het woord kweken wordt niet alleen door de schrijver van het epistel van mei '83 gebruikt, maar ook anderen gebruiken deze uitdrukking.

Kweken is een term die gebezigd wordt in de biologie. Men kweekt een plant. In de ornithologie komt kweken eigenlijk alleen voor wanneer twee vogels met een verschillende genus een relatie aangaan en daardoor als nakomelingen hybriden krijgen. Voorbeeld: putter x kanarie, goudvink x putter, sijsje x kanarie. Broeden is de natuurlijke dwang van de vogels om instandhouden van hun soort te waarborgen.

Anders is het in de fokkerij van kanaries, zebravinken e.a. Dat valt onder kweken. Men wenst verbetering of verandering. Maar nanday x nanday en roodmasker x roodmasker is gewoon broeden.

Aan kweken en broeden kan nog een derde woord toegevoegd worden, nl. fokken. Fokken is wel een begrip wat met kweken in verband gebracht kan worden. Fokken - door selectie en kruising een nieuwe soort kweken.

Mijn roodmaskers gingen broeden. De zorg voor warmte vanwege onze slechte zomer en verder een uitgebreid voermenu, waren voorwaarden waaraan voldaan moesten worden. De vogels leven in Ecuador voor het grootste gedeelte in een tropisch klimaat met hete zomers en een vochtig klimaat met een regenperiode in het eerste halfjaar een zomers gedeelte in het tweede. Mijn koppel en dat van de schrijver blijken beiden ook in de zomermaanden gebroed te hebben. De nestcontrole werd de schrijver gemakkelijk gemaakt. Reeds bij het openen van de deur van de volière ging volgens de schrijver de pop van het nest. Hier maakt hij een ernstige fout. De vogel mag nimmer gestoord of van het nest gejaagd worden, het is een *conditio sine qua non!* Dat een der eieren kapot was, is niet verwonderlijk.

Het geeft echter de indruk dat zijn relatie met zijn vogels niet optimaal is. Daar deze vogels ijzersterke broedsters zijn, daaraan heeft hij het te danken dat het verder goed gegaan is.

Mijn vogels zijn van een andere alure. Mak, attent en ook weer erg nieuwsgierig. Deze goede relatie is door de jaren gegroeid, door veel met ze om te gaan, te praten en ze te verwennen. Het zijn enkele factoren die een belangrijke rol gespeeld hebben. Tijdens de broedperiode van de red masked moest ook het binnenverblijf - nachthok - schoon gehouden worden. Voor haar die broedde in het nachthok in een grote nestkast was dit geen bezwaar. Ze is nimmer van het nest afgeweest. Wel bleven ze zeer attent, daar er nog een grote groep bij hun in het zelfde volière-gedeelte zat. De man bewaakte de kast. De anders zo rustige roodmaskers wa-

usel

De

ren nu een koppel felle vogels geworden. Op een koppel nandays en een oude rosella na, werden ze in 2 grote kooien overgebracht naar het binnenverblijf. Het zou het voordeel kunnen hebben, wanneer er jonge vogels op de stok kwamen, ze gewend konden raken aan de rest van de vogels die in de afgesloten kooien zaten. Tevens waren de broedende roodmaskers van eventuele lastposten bevrijd.

Het artikel van de schrijver eindigt met de mededeling dat hij nu vijf jonge vogels heeft van één broedpaar. Ik citeer nu wat hij schrijft:

"Ik ben zeer benieuwd hoe lang ik moet wachten voor zij voor nakomelingen zorgen. Mijn conclusie is dat het in zijn bedoeling ligt weer jonge vogels te krijgen uit deze vijf. Als dat zo is, dan is dat het begin van dégeneratie! Is het niet zijn bedoeling, dan is zijn schrijven onvolledig. Hij had dan moeten eindigen met wanneer ik tot koppeling overga, zal ik eerst vers bloed moeten inbrengen door aanschaffing van een ander broedpaar om hun nakomelingen in relatie te brengen met de reeds aanwezige vijf.

Het broeden van de erythrogenus.

Ik heb twee koppels bloed-zuivere vogels. In juni j.l. bemerkte ik een verandering in hun gedrag. Ze hadden ruzie en ze roestten ook apart. Steeds waren ze met hun viere, maar dat was nu gebeurd. Beide paren kregen nu een apart volière gedeelte. Eén der paren ging tot broeden over terwijl het andere paar wel broedneiging had maar hun volière gedeelte niet geschikt vonden. Het lag voor de hand, daar het een volièredeeltje was wel met dakbedekking, maar zonder binnenverblijf. Het andere paar had wel een binnenverblijf. In de maand juli was de pop dikwijls afwezig. Tegen het eind van de maand liet zij zich enige dagen niet meer zien. Op 30 juli verscheen zij 's avonds weer in de buitenvolière. Het was slechts kort en direct maakte ik hiervan gebruik om nestcontrole te houden. Evenwel niets! Een dag later op 31 juli verscheen ze weer in de buitenvolière en bleef zitten tot ze gingen roesten. De mogelijkheid bestond dat het eerste ei gelegd kon

zijn. En het was er. Dag aan dag werd nu 's avonds gecontroleerd wanneer de pop haar nest verliet.

De volières waren zo gemaakt dat we de nachthokken konden afsluiten van de buitenvolières door middel van een trekinstallatie die aan de buitenkant aangebracht was. Nimmer hebben de vogels geweten dat ze nestcontrole hadden. Twee dagen later op 2 aug. was het tweede ei aanwezig en drie dagen daarna het derde. De broedtijd begon in de nacht van 31 juli. Vanaf dat moment verliet zij nog alleen het nest om 's avonds te eten. Overdag voerde de man de pop. Alleen de pop broedt en de man verzorgt haar. Het eerste jong werd geboren op 25 aug., het tweede op 27 aug. en het derde ei was wel bevrucht maar kwam niet uit. Bij controle bleek dat de luchtkamer niet deugde.

Daar de eieren herkenbaar waren, het eerste geheel schoon, het tweede met een paar vuile plekje en het derde met een grote vuile plek, was het duidelijk dat de broedtijd met 2 dagen legverschil voor ieder der jongen 25 dagen was geweest. Op de dag van de geboorte wees de thermometer 11 graden in het nachthok, de hygrometer een luchtvochtigheid van 70%. In de buitenvolière was het nog kouder. Die nacht daalde de temperatuur beneden 8 graden. Wanneer deze hulpeloze naakte vogels het zouden overleven dan moest onmiddellijk de verwarming aan. Via een thermostaat werd deze op 16 graden gebracht.

Overdag branden de true-lite fluorescentie lampen met een volledig spectrum van ultra-violet en infrarood, een 100% zonlicht lamp. Op 10 en 12 sept. gingen de ogen van de jonge vogels open. Voor ieder der jongen was dat 16 dagen. Het gehele voerprogramma had ik klaar gemaakt op de dag dat het eerste ei aangepikt was. Dat bestond uit papegaaienzaad, groot en klein parkietenzaad, tropenzaad, witte brood geweekt in melk met 2% vet, bambix groei ontbijt bereid met melk en druivensuiker, gesmeden zure appels en druiven, CD eivoer, universeel parkietenvoer, krop sla en 3 maal per week een vitamine complex waarin de vitaminen a t/m e aanwezig waren.

Als versterkingsmiddel werden nog 2 homeopatische produkten toegediend nl. calcium fluoratum en calcium phosphoricum.

De pop was een uitstekende broedster, alleen 's avonds kwam ze enkele minuten van het nest om even te eten. Ze bleef bij de jongen in de nestkast tot dat deze hun veren kregen.

Het was de vijftigste dag. De vogels zaten nu geheel in de veer met prachtige lange staarten. Daar de ene iets forser was dan de andere waren ze goed uit elkaar te houden. De grootste was de eerstgeborene. Dezelfde dag nog maakte ik een gaasraam pasklaar dat zo aan de binnenkant van de nestkast geschoven kon worden en dienst moest doen als ladder. Het werd geklemd tussen de beide zijwanden, en dat was nodig, want het vlieggat zat 40 cm verwijderd van de bodem. De nestkast was 65 cm hoog met een grondvlak van 30 x 35 cm en een vlieggat van 9 cm. Op de 52 ste dag verschenen de beide vogelkopjes voor het utvlieggat. Drie dagen later op de 55ste dag zat de eerstgeborene buiten de nestkast op de stok. Twee dagen later op de 57ste dag volgde nummer twee. Opmerkelijk was wel, dat steeds het verschil tussen één en twee is gebleven, het leggen van het ei, broeden, opengaan van de ogen en buiten de nestkast op de stok komen.

Het was een grote voldoening dat dit resultaat bereikt was, maar ook dat we iets geleerd hadden. De pop die tot op heden nog steeds de jongen begeleidt is broodmager. Broeden, ja! Maar dan slechts één maal per jaar.

Het wachten is nu op het broeden van het tweede koppel. Hun nakomelingen worden dan samen gebracht bij de reeds aanwezige jonge vogels van het eerste koppel. En dan nog 4 jaar wachten, wie weet!